

391.009

7174 ๗

การตัดแปลงเครื่องแต่งกายจะวันตกในอดีตมาใชในปัจุบัน

29 ก.พ. 2531

ฤทธิรงค์ จิวากานนท์

ศิลปนิพนธ์

ศิลป 400

เสนอต่อภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

165626

การดัดแปลงเครื่องแต่งกายตะวันตกในอดีตมาใช้ในปัจจุบัน

ฤทธิรงค์ จิวากานนท์

เค้าโครงศิลปนิพนธ์

ศิลป 400

เสนอต่อภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

การดัดแปลงเครื่องแต่งกายตะวันตกในอดีตมาใช้ในปัจจุบัน

เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญสำหรับนักออกแบบหลายคน เพราะนักออกแบบแต่ละคนย่อมมีวิธีการค้นหาความคิดของแต่ละคนได้ไม่เหมือนกัน แต่เมื่อไรก็ตาม ความตึบตันของความคิดมาสู่นักออกแบบ เมื่อนั้นวิธีนี้เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยได้เป็นอย่างดี ที่ว่านักออกแบบมีความคิดตึบตันนั้น คือ การออกความคิดใหม่หรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ในเวลาอันสั้นหรือจำกัดนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายนัก ดังนั้นจึงต้องเอาวิธีนี้มาช่วยในการออกความคิดขึ้นใหม่ที่มีพื้นฐานมาจากความคิดขึ้นเก่า โดยการศึกษาารูปแบบเก่าที่มีความสวยงามอยู่มาใช้ให้เป็นประโยชน์และร่วมสมัยได้

จุดประสงค์อย่างหนึ่งที่น่าจะนำเรื่องนี้มาทำศิลปนิพนธ์ ด้วยเหตุที่ว่า ปัจจุบันนี้ผู้มีความรู้ด้านแฟชั่น ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ให้แพร่หลายออกไป ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ทั้งรูปแบบของหนังสือ สถาบันสอนออกแบบแฟชั่นหลายแห่งในเมืองไทย ก็ไม่ได้สอนวิธีการนี้ไว้ในหลักสูตร ทั้งๆที่วิธีการนี้มีการใช้มาเป็นเวลานานมากแล้ว ฉะนั้นจึงคิดว่าเรื่องนี้สามารถเป็นศาสตร์ย่อยๆได้ศาสตร์หนึ่งที่เดียว และน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งอีกทั้งยังน่าศึกษามาก เพราะนี่ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะนำเอามาใช้ได้ เนื่องจากผู้ใช้ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของแฟชั่นในหลายด้านพอสมควร อย่างเช่น ประวัติศาสตร์แฟชั่นของแต่ละสมัย เสื้อผ้าแต่ละยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปแต่ละครั้งกินเวลานานเป็นศตวรรษ เสื้อผ้ามีการอยู่ตัวเป็นคลาสสิกได้หรือรายละเอียดในการทำเสื้อผ้าแต่ละยุค เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะมีบ่อยครั้งที่นักออกแบบนำเอาจุดหนึ่งของประวัติศาสตร์แฟชั่นมาใช้แล้วทำได้ไม่ดีเท่าหรือดีกว่า ก็จะทำให้ผลงานนั้นลดคุณค่าลงทันที

วิธีการนี้นักออกแบบจะนำไปใช้กับเสื้อผ้าชั้นสูงเป็นส่วนใหญ่ (Haut Couture) เพราะต้องใช้ความปราณีตพิถีพิถันมากและตัดเย็บเฉพาะคนเท่านั้นแต่ก็มีนักออกแบบบางคนในปัจจุบันที่สามารถนำวิธีการนี้ไปใช้กับเสื้อผ้าสำเร็จรูป (Put a porta) ตัดเย็บเป็นจำนวนมากๆออกจำหน่าย และได้คุณภาพเป็นอย่างดี

ปัญหา

เครื่องแต่งกายในอดีตมีความยุ่งยากในการตัดเย็บและการสวมใส่มาก และใช้วัสดุราคาแพงมาก ใช้ความปราณีตและความพยายามมาก นอกจากนี้ยังต้องเหมาะกับสภาวะอากาศเฉพาะที่เท่านั้น จึงไม่เหมาะกับสภาพปัจจุบัน

สมมุติฐาน

การใช้วิธีนี้ ทำให้ผลงานชิ้นใหม่และมีคุณค่า มีแบบที่ทันสมัยและแบบที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ โดยมีหลักการพื้นฐานจากแบบในอดีต นอกจากนี้ได้มีการรวบรวมวิธีการนี้ให้เป็นศาสตร์หนึ่งของวิชาแฟชั่นดีไซน์อีกด้วย ได้แบบเสื้อที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ยิ่งไปกว่านั้นยังได้เห็นการวิวัฒนาการของเครื่องแต่งกายและคาดเดาได้ในอนาคต

กระบวนการ

ขั้นตอนแรกจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าแบบเสื้อผ้าตะวันตก ในที่นี้จะเริ่มศึกษาในสมัยเรเนอซองส์ถึงประมาณปี ค.ศ. 1940 - ศตวรรษที่ 20 เพื่อศึกษาแล้วจับจุดเด่นของเสื้อผ้าแต่ละยุคสมัยให้เห็นชัดเจน นำจุดเด่นนี้มาดัดแปลงให้เกิดความคิดใหม่ขึ้นมาตามหลักการต่างๆ ขั้นตอนสุดท้ายก็ทำแบบจำลองเหมือนจริงที่ลด

การดัดแปลงเครื่องแต่งกายตะวันตกในอดีตมาใช้ในปัจจุบัน

ฤทธิรงค์ จิวากานนท์

ศิลปินพันธ์

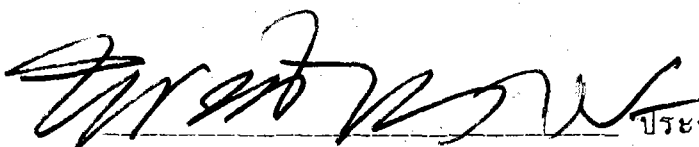
ศิลป 400

เสนอต่อภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

รองศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ ประธาน

บทคัดย่อ

ในศิลปนิพนธ์ฉบับนี้กล่าวถึงการดัดแปลงเครื่องแต่งกายในอดีตเพื่อที่จะนำมาใช้ออกแบบ ดัดแปลง และสร้างสรรค์งานออกแบบด้านเครื่องแต่งกายใหม่ ให้ดูแปลก น่าสนใจ และเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมอย่างยิ่งในวงการแฟชั่นปัจจุบัน

ดังนั้น ศิลปนิพนธ์เล่มนี้ ได้นำเนื้อหารายละเอียดประวัติศาสตร์แฟชั่นซึ่งประกอบด้วยของลตรีและบุรุษทั้งความเป็นมาของแบบเสื้อผ้าของที่เป็นผลมาจากอิทธิพลทางการเมือง การปกครองและเศรษฐกิจ มารวบรวมกัน แบ่งเป็นศตวรรษเพื่อความเข้าใจง่าย นอกจากนี้ยังเสนอวิธีการดัดแปลงกระบวนการทำงานที่จะนำมาใช้พร้อมตัวอย่างประกอบ เมื่อทราบถึงเครื่องแต่งกายในอดีตแล้ว ยังจำเป็นต้องทราบถึงเครื่องแต่งกายในปัจจุบันเพื่อนำมาผสมผสานให้เกิดความกลมกลืนมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานนี้ก็ยังคงต้องการข้อมูลมากมายกว่านี้มากเพื่อที่จะให้การรวบรวมเป็นไปอย่างสมบูรณ์ ถึงกระนั้น วิธีการนี้ก็ได้ออกผลตามต้องการพอสมควร และเป็นการรวมเรื่องราวพอสังเขปอีกด้วย เนื่องจากเรื่องนี้เป็นผลของอิทธิพลทางประวัติศาสตร์และวิชาความรู้หลายแขนงมาก จึงทำให้ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งเท่านั้น

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1	
บทนำ	1
ปัญหา	1
สมมุติฐาน	2
กระบวนการ	2
บทที่ 2	
เสื้อผ้าในอดีต	3
สมัยเรเนซองส์และศตวรรษที่ 16	3
ศตวรรษที่ 17	12
ศตวรรษที่ 18	18
ค.ศ. 1800-1850	24
ค.ศ. 1850-1900	28
ศตวรรษที่ 20	37
เสื้อผ้าปัจจุบัน	43
บทที่ 3	
กระบวนการทำงาน	46
บทที่ 4	
ผลที่ได้รับ สรุปและข้อเสนอแนะ	50
บรรณานุกรม	52

บทที่ 1

บทนำ

เสื้อผ้า การแต่งกาย และการสรรหาสิ่งอื่น มาประดับกายเพื่อความสวยงามของมนุษย์ เป็นศิลปะที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์มากที่สุด ศิลปะการแต่งกายนอกจากชี้ให้เห็นความสามารรถของมนุษย์แล้วยังเป็นวัฒนธรรม ซึ่งช่วยกำหนดเรื่องราวต่างๆ ในการศึกษาประวัติศาสตร์สุนทรียศาสตร์สภาพแวดล้อมแนวศิลปะนิยม และบรรยากาศของยุคสมัย โดยทั่วไปแล้ว ศิลปะการแต่งกายก็มีความสัมพันธ์กับศิลปะและศิลปินในแขนงวิจิตรศิลป์อื่นๆ ด้วย ฉะนั้นการศึกษาประวัติศาสตร์การแต่งกาย จะช่วยในการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะควบคู่ไปด้วย

ในสมัยยุคต้นของอารยธรรมของมนุษย์ เสื้อผ้าผลิตขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง คือให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ประโยชน์สำคัญรองลงมาก็คือการเสริมความงาม บุคลิกภาพ และสภาวะภาพ อีกอย่างหนึ่งของมนุษย์คือการต้องการดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม ต่อมาในสมัยหลังเสื้อผ้าได้กลายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดสำหรับมนุษย์ในเมือง จนเกิดสิ่งที่เรียกว่า "แฟชั่น" ซึ่งถือกำเนิดราวศตวรรษที่ 14 และมีวิวัฒนาการผ่านมาได้ 600 ปีจนถึงปัจจุบัน กระแสของแฟชั่นขึ้นอยู่กับ กระแสทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจของยุคนั้น เรื่องของแฟชั่นนั้นจึงน่าสนใจและศึกษาได้ไม่มีวันจบสิ้น

การแต่งกายย่อมเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เป็นวิวัฒนาการค่อยเป็นค่อยไป การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งยิ่งใหญ่ในยุโรปในปลายศตวรรษที่ 18 ทำให้การแต่งกายเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และท้ายสุดผู้หญิงตระหนักโดยอิสระ เสรีตนเองมากขึ้น ปัจจัยดังกล่าวทำให้การศึกษาประวัติศาสตร์การแต่งกายเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ประกอบกับเรื่องนี้เป็นศาสตร์แขนงที่มีผู้ค้นคว้าน้อยมาก การศึกษาธรรมชาติและหน้าที่แฟชั่น โดยหาความสัมพันธ์ของเสื้อผ้า การแต่งกายกับปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจว่า แฟชั่นดำเนินไปอย่างไร อะไรกำหนดแฟชั่นที่เราใส่ และแฟชั่นมีความสัมพันธ์กับยุคสมัยที่กำหนดแฟชั่นนั้นอย่างไร

ปัญหา

อย่างหนึ่งที่วิจิตรดัดแปลงเสื้อผ้าในอดีตมาใช้กับปัจจุบันคือ การแก้ปัญหาในการออกแบบที่ซ้ำซากจำเจอยู่กับที่และเป็นตัวบอกอนาคตของแฟชั่นต่อไป เนื่องจากเสื้อผ้าในอดีตมีความยุ่งยากซับซ้อนและมีราคาแพงมาก นอกจากนี้ยังไม่เหมาะสมกับสภาพสังคม และเศรษฐกิจใน

ปัจจุบัน ฉะนั้นการนำมาใช้จึงจำเป็นต้องดัดแปลงเสียก่อนเพื่อให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน ยิ่งกว่านั้นยังช่วยให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ โดยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การทำชิ้นส่วนของเสื้อผ้าในอดีตโดยวิธีเดียวกันแต่มีขนาดใหญ่กว่ามาก ก็จะทำให้เป็นของแปลกใหม่ได้

ลมมุตฐาน

เราสามารถที่จะดัดแปลงสิ่งเก่าๆ เหล่านั้นมาใช้ได้อย่างมีคุณค่าและเป็นเหมือนผลงานชิ้นใหม่ มีแบบที่ทันสมัยที่คัดค้านมาจากแนวความคิดมาจาแบบในหลายร้อยปีก่อน รวมทั้งการที่ได้มีการรวบรวมวิธีการนี้ให้เป็นวิชาหนึ่งของวงการแฟชั่นได้ และได้เห็นการพัฒนาของเครื่องแต่งกายอย่างถูกต้อง

กระบวนการ

โดยการศึกษาค้นคว้า ประวัติศาสตร์ศิลปะและประวัติศาสตร์แฟชั่น แล้วนำจุดเด่นๆ ของแต่ละยุคสมัยออกมาเพื่อได้นำมาต่อเติมหรือตัดออกของเสื้อผ้าในปัจจุบัน เช่นการนำเสื้อผ้าชายในศตวรรษที่ 17 ที่มีกระดุมติดเป็นแถวยาว มาทำเป็นเสื้อผู้หญิงในปัจจุบัน เปลี่ยนปกให้ทันสมัย และมีความยาวมากขึ้นให้เป็นกระโปรงได้แต่จุดเด่นยังคงจับอยู่ที่กระดุมทองที่เรียงเป็นแถวยาว ทำให้รู้ว่าเป็นคือศตวรรษที่ 17

บทที่ 2 ข้อมูลลัมนันท์

การที่เราจะสามารถนำเอาเสื้อผ้าตะวันตกในอดีตมาใช้ในปัจจุบันได้นี้เราจำเป็นต้องทราบถึงเสื้อผ้าในอดีตและปัจจุบันให้เป็นอย่างดี ในบทนี้จะจำแนกเสื้อผ้าออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

เสื้อผ้าตะวันตกในอดีต

ในที่นี้จะกล่าวถึงเสื้อผ้าในสมัยตั้งแต่เรเนอซองส์จนถึงประมาณ ค.ศ. 1940 เหตุที่ต้องเริ่มต้นค้นคว้าจากสมัยเรเนอซองส์หรือยุคกลางนั้น เนื่องจากก่อนหน้านี้รูปแบบของแฟชั่นค่อนข้างจะเรียบง่าย และยุคนี้เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงอะไรหลายอย่าง นอกจากนี้การตัดเย็บหรือกรรมวิธีลัมนันท์ซับซ้อนมากขึ้น

ในบทนี้จะแบ่งยุคสมัยออกเป็นศตวรรษในช่วงแรก เนื่องจากเสื้อผ้าในช่วงแรกมีความคงที่แน่นอนมีเอกลักษณ์ประจำตัวในศตวรรษนั้นๆ ในตัวมันเองกินเวลายาวนานร่วมร้อยปี มีความคลาสิคอยู่ในตัว แต่พอถึงหลังศตวรรษที่ 19 ความเปลี่ยนแปลงมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การปฏิวัติอุตสาหกรรมและความเป็นอยู่ของผู้คนทำให้เสื้อผ้าในสมัยนั้นมีหลายหลากมีเปลี่ยนแปลงเร็วมากในระยะเวลาไม่กี่สิบปี จึงจำเป็นต้องจำแนกออกเป็นคริสต์ศักราช ในช่วงปลายผู้คนมีความคิดเป็นของตนเองมากขึ้น ย่อมทำให้มีหลายหลากแตกต่างกันไป

สมัยเรเนอซองส์และศตวรรษที่ 16

แฟชั่นในสมัยนี้สืบเนื่องมาจากศตวรรษที่ 13 และ 14 แฟชั่นและรูปแบบศิลปะทั่วไปไม่ได้รับการยอมรับอย่างเต็มที่จากพวกโกธิคตอนเหนือ และประมาณสมัยกลางศตวรรษที่ 15 ของอิตาลี ได้แตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากสมัยกลางของพวกยุโรปอื่นๆ (ค.ศ. 500-1450) อย่างเช่นผม ในขณะที่ทั่วโลกนิยมดึงผมหรือเก็บผมขึ้นสูงเพื่อที่จะให้มีหน้าผากที่สูงและสวยงาม แต่อิตาลีเพียงแต่ประดิษฐ์ผ้าคลุมผมอย่างละเอียดละออโดยวิธีจับเดรป ด้วยเหตุนี้ทำให้ทรงผมของชาวอิตาลีเป็นแบบผมธรรมชาติ ไม่เป็นพิธีตองมากนัก สิ่งที่แตกต่างกันอีกอย่างหนึ่งคือแขนเสื้อของพวกอิตาลีกับประเทศอื่น ๆ ในตอนเหนือของทวีป แขนเสื้อโดยปกติแล้ว

ในยุคนั้นจะมีลักษณะพอดีตัว แต่ในอิตาลีแขนเสื้อจะหลวมและมีเทคนิคการผ่าออกเพื่อให้เห็นแขนเสื้อด้านใน บ่อยครั้งที่แขนเสื้อจะตัดเย็บเห็นแยกออกจากกันและตกแต่งประดับมากมาย เป็นผลสะท้อนของความหรูหราฟุ่มเฟือยที่เพิ่มขึ้นอย่างมโหฬาร นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของภาวะทางด้านการค้าของประเทศอิตาลี

ไม่เพียงแต่ประเทศอิตาลีเท่านั้นที่มีความเคลื่อนไหวทางด้านแฟชั่น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าวงการแฟชั่นหรือผู้นำด้านแฟชั่นนั้น ส่วนมากจะเป็นกษัตริย์หรือพวกขุนนาง ในขณะที่ยุโรปอิตาลีมีการเปลี่ยนแปลง ในทางกลับกันในฝรั่งเศส โดยพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 8 ของฝรั่งเศสได้ประกาศแฟชั่นอิตาลีในวงการแฟชั่นของฝรั่งเศส แต่จริงแล้วเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมาจากหลายด้าน ได้มีการกล่าวขวัญว่า พวกเรเนอซองส์จะถูกย้ายข้ามเทือกเขาแอลป์ไป และถ้าพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 8 ยังคงเป็นกษัตริย์ของสมัยกลาง พระเจ้าฟรานซิสที่ 1 (ภาพที่ 1) ก็จะเป็นกษัตริย์แห่งเรเนอซองส์

ดังนั้นในยุคนั้นในประเทศอังกฤษจะมีกษัตริย์คือ พระเจ้าเฮนรีที่ 8 แต่ที่จริงแล้วในสมัยของพระบิดาคือพระเจ้าเฮนรีที่ 7 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวทางเสื้อผ้าในสมัยกลางมากมาย เช่น เส้น แทนที่จะเป็นแนวยึดตั้งตรงก็กลับเป็นแนวนอน รองเท้า แทนที่จะเป็นหัวแหลมก็กลายเป็นหัวป้าน เป็นผลสะท้อนถึงสถาปัตยกรรมแนวใหม่ที่นำลวดโค้งให้แหลมมากขึ้น และทรงผมของผู้หญิงก็เป็นสาเหตุของยอดแหลมของสถาปัตยกรรมโกธิคและเริ่มคล้ายคลึงกับหน้าต่างทิวดอร์ (Tudor) ประกอบกับการมาถึงของศตวรรษใหม่ชาวเยอรมันที่อยากรู้อยากเห็นก็เริ่มรับอิทธิพลแฟชั่นทั้งในฝรั่งเศสและอังกฤษ

การพัฒนาที่แปลกประหลาดนี้ไม่ถูกบันทึกไว้เป็นจำนวนไม่น้อยแต่นักประวัติศาสตร์ในสมัยนั้นได้มีความคิดว่ามันเกิดมาจากชัยชนะจากประเทศลิวติเซอร์แลนด์ที่มีต่อ ชาลส์ The Bold , Duke ของ Burgundy ในการรบที่แกรนด์สัน (Grandson) ในปี 1476 การแย่งชิงผ้าไหมและทรัพย์สินสมบัติอื่น ๆ มากมายได้ตกเป็นของผู้ชนะโดยผู้ชนะได้ฉีกของที่ยึดมาได้ นั้นออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยแล้วนำมาปะ เสื้อผ้าของจนเป็นการยั่วเล่น กองทัพของลิวติเซอร์แลนด์ได้ถูกลบล้างได้โดยทหารรับจ้างของเยอรมันและจากบุคคลเหล่านี้ แฟชั่นก็ได้ขยายออกไปดินแดนฝรั่งเศส บางครั้งก็ได้เสนอจากตระกูล Guise ก็เป็นไปได้ การแต่งงานของพระนางแมรีพระชนิษฐาในพระเจ้าเฮนรีที่ 7 กับพระเจ้าหลุยส์ที่ 12 ของฝรั่งเศสไว้เป็นของตนด้วย

ในยุคนี้อาจเกิดเทคนิคการตัดเย็บแบบใหม่ที่เป็นที่นิยมมาก คือการฉีกผ้า (การตัดผ้าให้เป็นเส้นแล้วดึงผ้าลินินด้านในออกมา) จริงๆแล้วเป็นที่นิยมทั่วไปมาตั้งแต่สมัยต้นศตวรรษที่ 15 แต่สำหรับเยอรมันได้ทำการตกแต่งวิธีนี้อย่างลุ่มลึกรายฟุ่มเฟือย เนื่องจากชาวเยอรมันไม่เพียงทำตรงตัวเสื้อผู้ชายเท่านั้นแต่ยังทำทั้งตัวกางเกงอีกด้วย สำหรับเสื้อผ้าวางก็

จะมีแถบผ้ากว้างไม่อยู่ตรง เข้าก็อยู่ตรงเข้าเท่าในบางครั้ง แถบของแต่ละข้างก็จะมีแบบต่าง
กันหรืออาจจะมียี่ห้อที่ต่างกันด้วย เราเคยได้ยินในประวัติศาสตร์ว่า "ถุงเท้ายาวที่ทำในเยอ
รมันข้างหนึ่งสีเหลือง อีกข้างหนึ่งสีดำ มีรอยติดเป็นริ้วคล้ายปลาไหล 16 แห่งของผ้าแพร
แข็ง"

ภาพที่ 1 พระเจ้าฟรานซิสที่ 1 แห่งประเทศฝรั่งเศส

การฉีกผ้าวิธีนี้ (ภาพที่ 2) แพร่หลายไปในเสื้อผ้าของผู้หญิงด้วย แต่ก็ไม่มีการทำ
อย่างฟุ่มเฟือย แฟชั่นลุ่ยลุ่ยนี้เหมาะมากสำหรับทำกางเกงแทนที่จะเป็นเนื้อผ้าที่กว้างๆ
อย่างกระโปรง จริง ๆ แล้ว เสื้อผ้าผู้หญิงในยุคนี้ทันสมัยกว่าเสื้อผ้าผู้ชายมาก อย่างไรก็ตาม
ตามกระโปรงก็ได้รับการตกแต่งอย่างละเอียดมากขึ้น มากยิ่งกว่าสมัยแรก ๆ บนเสื้อติดกัน
(kirtle) ซึ่งประกอบด้วยตัวกระโปรงและเสื้อที่บนเย็บติดกันจะถูกเสื้อคลุมที่เต็มไปด้วย
รอยพับมาก ๆ ลงยาวไปถึงพื้นจากช่วงเอวที่แน่นแขนเสื้อที่เคยแน่นคับก็กลายเป็นมีขนาดใหญ่
ด้วยผ้าขนสัตว์มากทั้งของผู้หญิงและผู้ชาย ที่คอก็จะตัดเป็นสีเหลี่ยมและต่ำจนสามารถเห็น
ส่วนบนของเสื้อชั้นใน ผู้ชายก็เหมือนกัน ในสมัยแรก ๆ ของศตวรรษที่ 16 ช่วงบนของเสื้อ
ต่อจากนี้ก็จะเห็นการเริ่มต้นของเสื้อคอวงมัลลี (Ruff) ของช่วงหลังศตวรรษนี้ ซึ่งนับ

เป็นรูปแบบเสื้อผ้ายุคทองของศตวรรษและนับเป็นจุดเด่นของแบบเสื้อศตวรรษนี้ด้วย

เสื้อผ้าหลักของผู้ชายคือเสื้อรัดรูป บางครั้งก็ยาวถึงเข่า ผ่าหน้าตลอดเพื่อที่จะเห็น Godpiece แขนเสื้อก็มีขนาดกว้างขึ้นแล้วประดับด้วยกระจกสีหรือพลอยแล้วตกแต่งด้วยการฉีกผ้า บางครั้งแขนเสื้อก็จะใส่สองชั้น คู่หนึ่งจะหลวมและสีต่างกัน วัสดุหลักส่วนใหญ่จะเป็นกำมะหยี่ ผ้าซาติน และผ้าดันทอง แล้วเย็บตกแต่งไข่มุกทั่ว ๆ ไป บนเสื้อรัดรูปก็สวมเสื้อคลุมอีกตัวหนึ่งรวมทั้งตกแต่งข้างหน้าตรงหน้าอกด้วยกระดุมและลูกไม้ สำหรับเสื้อคลุม ที่ไหล่จะหลวมมาก และยาวถึงลงมา มีรอยพับมากมายถึงเท้า แล้วตรงขอบริมก็ตกแต่งด้วยขนสัตว์

ภาพที่ 2 ดยุค เอนรี แห่งแซ็กโซนี

เสื้อผ้าส่วนล่างประกอบด้วยกางเกงขี้น้าสามส่วนกับถึงเท้ายาวเย็บติดกัน ขอบด้านบนมีริบบิ้นติดอยู่ด้านบนมากมาย ใช้ร้อยลงในรูตาไก่ที่ติดกับตัวเสื้อและผูกเป็นโบว์เล็ก ๆ ให้ติดกับเสื้อ ในจุดนี้ทำด้วยผ้าละนินหรือผ้าไหมที่มีปลายเป็นโลหะเรียกว่า Aiglets ร่องเท้าในระยะแรกมีขนาดกว้างมีรูปร่างที่เรียกว่า ตั๊กบิล (Duckbill) ส้นเท้าแบน พื้นรองเท้าทำด้วยหนังหรือไม้ก๊อก ส่วนด้านบนทำด้วยหนังหรือผ้ากำมะหยี่ หรือผ้าไหมรองเท้าส่วน

มากมีการฉีกตกแต่งและประดับด้วยเครื่องเพชรพลอย

สำหรับหมวกก็นิยมใส่ทั้งข้างนอกและข้างในสถานที่ และมักจะทำมาจากหมวกแบนๆ นิยมของผู้หญิง บางครั้งขอบด้านหน้าก็จะถูกฉีกขึ้นไป แล้วประดับด้วยเครื่องเพชร หรือไม่เช่นนั้นก็ตัดด้านหน้าออกไปเลย แต่ด้านข้างก็เอียงลงมาปิดหู บางครั้งก็ตกแต่งด้วยการฉีกหลาย ๆ แบบ หมวกที่มีขอบใหญ่จะใส่สำหรับเดินทางหรือไปนอกเมือง สิ่งที่เหลืออยู่จากสมัยกลาง คือ หมวกลินินที่มีที่รัดเป็นโซ่ในศตวรรษที่ 16 ถูกจำกัดอยู่กับอดีตเก่า ๆ หรือนักกฎหมายและคนอาชีพอื่น ๆ ผู้ชายไว้ผมยาวในสมัยพระเจ้าเฮนรีที่ 7 (ภาพที่ 3) และช่วงแรกของยุคสมัยของพระเจ้าเฮนรีที่ 8 นิยมโกนหนวดให้หน้าสะอาด แต่ในปี 1535 จากบันทึกประจำปีของ Stow กษัตริย์ได้ประกาศให้ลูกขุนได้เลือกหัวหน้าคณะลูกขุน แล้วนำเข้าเป็นตัวอย่าง และจากนี้ต่อไป การโกนหนวดก็มีไม่มากนัก ทำให้ถูกคิดว่าเขาตามแฟชั่นนี้เพื่อต้อนรับพระเจ้าฟรานซิสที่ 1 แห่งฝรั่งเศส

ภาพที่ 3 พระเจ้าเฮนรี ที่ 8 แห่งอังกฤษ

ภาพวาดคนที่ยิ่งใหญ่ส่วนมากในเวลานี้มักจะถูกวาดขึ้นในศตวรรษที่ 16 แต่ส่วนใหญ่ศิลปินเหล่านี้ วาดบุคคลสำคัญที่สวมเสื้อผ้าเต็มยศ สำหรับการปรากฏทางกายภาพได้ถูก

ยกย่องน้อยลงไป ศิลปินเยอรมันอย่างเช่น Ablegrever, The Beham Brother, Jost Amman และ Virgil Solis Beham แสดงให้เห็นถึงชาวนา สามัญชน ชีวิตประจำวัน Aldegrever แสดงถึงรูปพวกขุนนาง ในขณะที่ Jost Amman ทำให้เราเห็นถึงชีวิตประจำวันของคนยุคสมัยกลาง

ปกติแล้วประชาชนและเสื้อผ้าในยุคกลางไม่ได้ลึกลับสลับซับซ้อนนางแต่จะเป็นหมู่พลเมืองที่เจริญที่ชาวเยอรมันเรียกว่า Schaubе เสื้อคลุมยาวมีลักษณะเสื้อคลุมคล้ายของพระคริสต์แต่ไม่มีแขน ถ้ามีแขนก็จะเอาไว้หลังเสื้อตัวใน พวก Schaubе จะเดินขอบด้วยขนสัตว์ ต่อมากลายเป็นต้นแบบของเสื้อนักเรียน ลูเธอร์ (Luther) ได้ใส่แบบนั้นและได้บันทึกให้เป็นแบบของคณะพระคริสต์ในสมัยปัจจุบัน ในประเทศอังกฤษ โทมัส แคนเมอร์ (Thomas Cranmer) (ภาพที่ 4) ใส่ในรูปแบบคล้ายกัน แต่เดิมมีโซ่ไว้ที่คอ ได้กลายเป็นต้นแบบของเสื้อผ้าที่ได้รับการยอมรับของเทคนตริ แขนเสื้อก็ยังเหมือนเดิมและยังคงเห็นในเครื่องแบบนักเรียน

ภาพที่ 4 โทมัส แคนเมอร์ เสื้อคลุมที่เป็นต้นแบบของเสื้อพระคริสต์และนักเรียนในสมัยต่อมา

เสื้อผ้าของบุคคลชั้นสูงระหว่างช่วงกลางของศตวรรษที่ 16 ใช้สีสรรมากเราจะพบได้จากตู้เสื้อผ้าของพระเจ้าเฮนรี่ที่ 8 ว่าเขามีเสื้อรัดรูปสีผ้าและแถบผ้ากำมะหยี่สีแดง

พร้อมด้วยผ้าดันทอง ในปี 1535 โทมัส แกรนเวล (Thomas Granwell) ได้ทำเสื้อผ้ากษัตริย์เป็นเสื้อรูปกำมะหยี่สีม่วง ตกแต่งด้วยด้ายสีทอง และเสื้อผ้ากษัตริย์บางพระองค์จะตกแต่งอย่างมากด้วยเพชร ทับทิม และไข่มุกอยู่ด้านในที่แม้จะมองไม่เห็น

สีแดงเป็นสีที่มีความนิยมมาก ซึ่งเห็นได้จากรูปภาพวาดที่มีชื่อเสียงมากมาย

ต่อมาในตอนกลางของศตวรรษนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างได้เปลี่ยนแปลงไป การครอบครองเยอรมันของแฟชันยุโรปด้วยการใช้สีที่สดใสและรูปและที่แปลกตา ส่งผลทำให้แบบเสื้อในสเปนมีลักษณะคับแคบพอดีตัวและมีสีมืดมัว บางครั้งอาจจะถึงกับเป็นสีดำ นี่เป็นรสนิยมส่วนหนึ่งของพระเจ้าชาลส์ที่ 5 ผู้มีชื่อเสียงในการสวมใส่เสื้อผ้าที่ดูแล้วขริบไม่พุ่มพำ และเป็นส่วนที่ทำให้อำนาจของสเปนได้เติมมากขึ้น เมื่อปี 1556 พระเจ้าฟิลลิปที่ 2 ได้ชัยชนะพระเจ้าชาลส์ที่ 5 ในฐานะเป็นกษัตริย์ของสเปน และขุนนางสเปนก็กลายเป็นที่ยกย่องให้เป็นตัวอย่างของคนทั่วทั้งยุโรป แต่แต่พระเจ้าเอนรีที่ 2 แห่งฝรั่งเศส ก็ยังตามแฟชันของสเปนและทรงสวมเสื้อส่วนใหญ่เป็นสีดำ

ในประเทศอังกฤษการสวมเสื้อผ้าสีขริบก็พบได้ในตอนปลายของพระเจ้าเอนรีที่ 8 กษัตริย์องค์น้อยเอ็ดเวิร์ดที่ 6 ผู้ครองราชต่อมาไม่ชอบอิทธิพลของแฟชันเลย และเมื่อพระองค์สิ้นพระชนม์ พระแมรีทวดออร์กก็ขึ้นบัลลังก์ ความเอนเอียงก็มีมากขึ้น พระนางอิกิเชกใหม่ในปี 1554 กับกษัตริย์สเปน แม้ว่าเสื้อผ้าสเปนที่เข้ามาในอังกฤษในระยะแรกนั้นจะเป็นที่แปลกตาสำหรับชาวอังกฤษก็ตาม ในไม่ช้าชาวอังกฤษก็สามารถรับเสื้อผ้าเหล่านั้นมาเป็นของตนได้โดยไม่ยาก แม้แต่เมื่อพระนางแมรีได้ถูกแย่งบัลลังก์โดยพระนางอลิซเบธ และแม้แต่อังกฤษจะทำสงครามกับสเปนก็ตาม อิทธิพลของแฟชันก็ยังคงอยู่จนกระทั่งสิ้นศตวรรษ

ไม่เพียงแต่สีหรืออะไรอื่น ๆ แฟชันใหม่นี้ได้แตกต่างจากรุ่นเก่า ๆ มาก มีความแตกต่างมากจริง ๆ ในการตัดเย็บเป็นช่วงเริ่มของการถักและมีเอวที่เล็ก และวิกฤตการณ์ใหม่ของแฟชันคือ ได้บังเกิดของที่เรียกว่า บอมเบล (Bombest) บอมเบลคือของที่ไช้ยัดไว้ในเสื้อรูปและกางเกงขายาวเพื่อให้มันพองขึ้นมา ได้ตัดเอารอยพับมาก ๆ ออกไป บอมเบลประกอบด้วย ผ้าขี้ริ้ว ขนม้า ผ้าย หรือแม้กระทั่งเมล็ดร่า แม้บางครั้งอาจจะเกิดความเสียหายได้เพราะเมล็ดร่าจะร่วงออกมาหมดถ้าเสื้อผ้าถูกฉีกขาด บอมเบลถูกยัดเอาไว้ที่เหนือหน้าอกและยัดไว้ที่กางเกงขีม้าทำให้เอวเล็กลงอย่างดูเป็นธรรมชาติด้วยและเป็นผลของการใช้ลูกไม้ถัก

ได้มีการบันทึกไว้ว่า เส้นด้ายที่ทะลุออกมาตรงขอบบนของขอบเสื้อเป็นที่ต่อจากปกพวบล้าย มันเป็นสิ่งจำเป็นสิ่งเดียวที่เส้นด้ายจะอยู่รอบคอคัับพอดีและนี่คือช่วงแรกของปกคอปวงบล้าย เมื่อในยุค 70 ในศตวรรษนี้ มันก็ปรากฏปกติยั้งยืนสูงของเสื้อรูปขึ้นมันทำให้หัวนั้นสูงขึ้นในอากัปริยาของการดูหมิ่น มันดำเนินไปเรื่อย ๆ โดยปราศจากการกล่าวว่

ปกคองพวงมามัยนั้นเครื่องหมายของสิทธิพิเศษแห่งขุนนาง ทำให้มีความโน้มเอียงว่าเสื้อผ้าของพวกผู้ชาย ช่างตัดเย็บไม่ต้องการพิธีกันมากนัก และในขณะที่ศตวรรษนี้ดำเนินไปเรื่อย ๆ ปกคองพวงมัลย์ก็นิยมให้ใหญ่ขึ้น ๆ มาจนกระทั่งมันยากที่จะเห็นว่าคนใส่ทำอย่างไรจะเอาอาหารเข้าปากได้

ปกคองพวงมัลย์ (ภาพที่ 5) ถือเป็นตัวอย่างอันหนึ่งของส่วนสำคัญในการปกครองแบบเจ้าขุนมูลนายโดยอาศัยเสื้อผ้า ผู้หญิงมากมายนิยมใช้ แต่ในเสื้อผ้าของเพศหญิงนี้มีการบันทึกส่วนสำคัญไว้เสมอ นี่เป็นความพยายามอันหนึ่งที่สร้างเสน่ห์ของผู้สวมใส่ในฐานะเป็นผู้หญิง พวกผู้หญิงปรารถนาที่จะสวมใส่ปกคองพวงมัลย์เพื่อที่จะโชว์ฐานะทางสังคมของตน และสามารถเป็นที่ดึงดูดใจ แต่อย่างไรก็ตามพระนางอลิสเบธก็มีความประณีประนอมที่จะเปิดปกพวงมัลย์ด้านหน้าเพื่อเปิดให้เห็นหน้าอกและอนุญาตให้ขึ้นเป็นบิกโปรงด้านหลังของศีรษะ การใช้หมวกก็มีบ้าง หมวกของผู้ชายและหญิงคล้าย ๆ กันแต่ของผู้หญิงเล็กกว่า พระนางอลิสเบธได้นำแฟชั่นโดยการย่อมนิยามเป็นสีแดง และพวกผู้หญิงก็นิยมชมชอบมาก ในบั้นปลายชีวิตของพระนางได้สูญเสียเส้นผมไปทำให้พระนางจึงต้องใส่วิก (wig)

ภาพที่ 5 เสื้อคองพวงมัลย์สมัยยุคเริ่มต้น

ส่วนเสื้อผ้าของผู้ชายในช่วงหลังของศตวรรษที่ 16 ได้ถูกให้ใช้ในแบบคล้ายของผู้

หญิง เสื้อผ้าที่ปิดหน้าท้องตรงช่วงตัวจะถูกทำให้แข็งด้วยผ้าเนื้อหยาบที่ทากาวจนแข็งหรือกระดาษแข็ง และยึดให้อยู่กับที่ด้วยเชือก บางครั้งก็จะเป็นไม้ดัดนั้นจึงตรงมั่นคง กระโปรงก็พองออกอย่างที่เราเรียกว่า ฟาธิงเกล (Farthingale) แบบปอร์มมาตราฐานของชนประกอบด้วยกระโปรงชั้นในเสริมด้วยที่คาดเป็นวงกลมหรือลวด ไม้ หรือพื้นบนของปลาวาฬ จะค่อย ๆ ใหญ่ขึ้น ๆ จนถึงตอนล่างของกระโปรง ดังนั้นมันจะคล้าย ๆ กับ ครินโนไลน์ (Crinoline) ศตวรรษที่ 19 ในตัวโครงสร้าง ครั้งแรกปรากฏขึ้นในประเทศอังกฤษประมาณปี 1545 และในไม่ช้าผู้หญิงก็ใส่กันเป็นที่นิยมแม้แต่ชนชั้นกรรมกร

เฟอร์ธิงเกลของฝรั่งเศสเข้ามาประมาณปี 1580 ส่วนมากเป็นเสื้อของพวกขุนนาง เรียกว่า เฟอร์ธิงเกลลูกล้อ เนื่องจากเหมือนกับว่าผู้ใส่ในยืนอยู่ในลูกล้อ แล้วมีกระโปรงคลุมลงมาถึงพื้น ที่ค่อนข้างจะคล้ายกับอีกอันหนึ่งคือ เฟอร์ธิงเกลอิตาลีเยน ทำด้วยลวดและพื้นบนของปลาวาฬ ใส่เอียงไปด้านหลังไว้เป็นเบาะเหมือนโครงในสมัยก่อนมีความกว้างได้มากถึง 48 นิ้ว

แฟชั่นที่ได้รับการนิยมอย่างมากสำหรับพวกนอกวงขุนนางคือ เฟอร์ธิงเกลวงกลมประกอบด้วยผ้าเย็บเป็นแผ่นวงกลมมีรูปร่างคล้ายไส้กรอก สองข้างปลายจะมาชนกันตรงข้างหน้าแล้วมัดด้วยเทป ตอนปลายของศตวรรษนี้ก็ได้รับความนิยมไปเนื่องจากบุคลุคของเบน จอนสัน ผู้เขียนโคลงเลว ๆ ผู้ซึ่งบ่งบอกว่า ตัวของหล่อนได้ถูกลดคุณค่าลงเนื่องจากเฟอร์ธิงเกลเลว ๆ

สำหรับผู้ชายก็เริ่มที่จะมีเสื้อผ้าหลายหลากเหมือนกันแต่อย่างไรก็ตาม เสื้อรัดรูปก็ยังคงเป็นตัวหลักของเสื้อผ้าบุรุษอยู่ แต่นอกเหนือจากนี้ก็สามารถสวมใส่แจ๊คเก็ตซึ่งบางครั้งก็ไม่มีแขน ในตอนนี้เสื้อคลุมเป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้แต่มันไม่ยาวนาน เสื้อคลุมตัวยาวอยู่ได้ไม่นานก็หายไปแต่เสื้อคลุมสั้นบางครั้งใช้แขวนไว้ที่ไหล่ก็ได้ แม้ว่าเสื้อคลุมจะเป็นแบบอย่างในการสวมใส่ก็ตาม ระหว่างช่วงหลังของศตวรรษที่ 16 การใส่กายในอาคารเป็นที่นิยมพอ ๆ กับใส่นอกอาคาร มันทำด้วยวัสดุราคาแพง และสุภาพบุรุษที่ตามแฟชั่นจริง ๆ จะมีเสื้อคลุม 3 ตัวด้วยกัน คือตัวหนึ่งสำหรับตอนเช้าอีกตัวตอนบ่ายและอีกตัวก็ตอนเย็น บางครั้งอาจจะมียกด้วยก็ได้และอาจมีผ้าพันคอ ซึ่งมักทำจากผ้ากำมะหยี่

เสื้อผ้าผู้ชายได้แสดงถึงความแตกต่างในตอนปลายของศตวรรษมีกางเกงขีม้าใส่อยู่ด้านในของกางเกงขาล้นที่โดยมาจะทำจากวัสดุที่แตกต่างกัน และยาวมาถึงหัวเข่า แล้วถุงน่องยาวก็ใส่ทับไปอีกทีหนึ่ง

กางเกงแบบนี้มีหลายรูปแบบ venetians เป็นกางเกงที่มีลักษณะเป็นถุงอยู่ใต้เข้าอยู่ด้วยกระดุม กางเกงนี้เข้ามาประมาณปี 1570 แต่กลับเป็นที่นิยมหลังจากสิ้นศตวรรษนี้ไปแล้ว 20 ปี เสื้อผ้าและเครื่องประดับของชนชั้นสูงในยุโรป ได้ถึงจุดระดับของการกระทำอย่างรอบคอบและการขัดเกลาโดยชนปลายของศตวรรษที่ 16

ศตวรรษที่ 17

เราได้พบว่าระหว่างครึ่งหลังของศตวรรษที่ 16 นั้น สเปนได้มีบทบาททางด้านแฟชั่นเป็นอย่างมาก อิทธิพลนี้มีมาถึงช่วง 1600-1610 แต่ด้วยคำอธิบายบางประการได้กล่าวว่า เสื้อแบบรัดทรงและหมวกแขนได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับกับปกคอเสื้อพวงมาลัยก็เริ่มเป็นที่นิยมน้อยลงในทั้งฝรั่งเศสและอังกฤษแต่กระนั้นก็ยังได้รับความนิยมมากขึ้นในเนเธอร์แลนด์

เสื้อรัดทรงในสมัยต้นของศตวรรษนี้เป็นแบบกระโปรงสั้นที่มีแทปซ้อนกันมาก นับจากประมาณปี 1610 แขนเหล่านี้ก็เริ่มยาวลงและโค้งลงด้านข้างจนเป็นมุมแหลม ส่วนคอปกเสื้อก็เป็นแบบตั้งสูง มีกระดูกด้านหน้าแต่มักจะปกปิดด้วยคอปกพวงมาลัย คอปกนี้ส่วนมากเป็นสีขาวหรือสีเหลือง

ในประเทศฝรั่งเศสสมัยพระเจ้าเฮนรี่ที่ 4 พระองค์เป็นคนที่มีความนิยมเรียบง่าย พระองค์ทรงเป็นคนที่เจ้าระเบียบ แต่ก็ไม่ทรงโปรดความหรูหราของเสื้อผ้า และยังได้ทรงตั้งกฎหมายที่ห้ามไม่ให้ประชาชนสวมเสื้อซึ่งมุ่งจะป้องกันไม่ให้สินค้าเข้าที่เป็นผ้าแพง ๆ จากต่างประเทศเข้ามา การกระทำดังกล่าวมีผลอย่างมากต่อเสื้อผ้าของ Bourgeoisie คนจำนวนมากหันมาสวมเสื้อที่ทำด้วยขนแกะ พวกข้ามาชน้านักก็ยังคงสวมเสื้อผ้าไหมอยู่ต่อไป แต่มีพวกเครื่องตกแต่งเสื้อที่ทำด้วยด้ายเงินด้ายทองน้อยลง

ส่วนเสื้อสตรีนั้นแต่จะยังคงทำอย่างปราณีต แต่ก็เป็นที่นิยมมากขึ้น เช่นเปลี่ยนจากปกคอพวงมาลัยมาเป็นคอเสื้อแบบตก

ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับเสื้อในยุคนี้นี้จากการจารึกของ อับบราฮัม บอส (Abraham Bosse) จากคำจารึกของอับบราฮัม และจากของ Jacques Callot สามารถรู้ได้อย่างชัดเจนว่า เสื้อในสมัยนี้เป็นแบบ กางเกงรัดรูป เสื้อแบบรัดทรง เสื้อที่มีผ้าคลุมสั้นพาดจากบ่าข้างหนึ่งและรองเท้าบูท รองเท้านี้อาจมีหลายแบบแต่ที่เด่นจริง ๆ ก็คือ ชนิดที่เรียกว่า Funnel Boots ซึ่งเป็นรองเท้าที่มีช่วงพับออกกว้างซึ่งบางครั้งอาจประดับประดาด้วยลูกไม้ (ภาพที่ 6)

เมื่อคนนิยมใส่รองเท้าชนิดนี้ รองเท้าก็จะถูกตกแต่งด้วยโบว์ที่ทำเป็นรูปดอกกุหลาบขนาดใหญ่ หรืออาจทำด้วยลูกไม้หรือแผ่นโลหะ ซึ่งมักจะมีราคาสูงมาก รองเท้าสตรีนั้นเรียบง่ายกว่าเพราะมักจะถูกกระโปรงยาวปิดไม่สามารถเห็นได้ ในช่วงที่มีอากาศชื้นพวกเขาจะใส่รองเท้าพื้นหนา (Chopines) คือ เครื่องถ่วงเครื่องช่วยป้องกันที่ห่อด้วยหนังใส่ใต้รองเท้า และบางครั้งก็หนาจนเรียกว่า รองเท้าสันสูง รองเท้าประเภทนี้เป็นที่รู้จัก ตั้งแต่สมัยในศตวรรษที่ 16

ส่วนเสื้อสตรีจะประกอบด้วย เสื้อรัดอกสตรี กระโปรงชั้นในและเสื้อคลุม เสื้อรัด

อกนั้นบางครั้งจะประดับประดาอย่างวิจิตร และประดับด้วยริบบิ้นผ้าไหมด้านหน้า แขนเสื้อมีขนาดใหญ่เป็นลวดลายฉลุหรือไม่ก็เรียบไปเลย และทำให้พองโดยวิธีการยัดด้านใน ที่จริงแล้วกระโปรงที่เป็นสัญลักษณ์ของยุคนี้มี 2 แบบคือ กระโปรงนอกซึ่งจะถูกรวบขึ้นให้เห็นกระโปรงด้านใน คอเสื้อแบบตกรั้นได้รับการทำอย่างปราณีตมากขึ้น โดยวิธีติดลูกไม้ราคาแพงไว้ที่รอบปกเสื้อ

ภาพที่ 6 เฮนรี (Henry Rich)

ส่วนผมนี้โดยทั่วไปมักจะให้เรียวอยู่ด้านบนของศีรษะแต่จะทำผมให้แข็งตรงด้านข้างโดยม้วนหนา ๆ โดยทั่วไปแล้วในยุคนี้ผู้หญิงไม่สวมหมวกและถ้าผู้หญิงออกนอกบ้านพวกผู้หญิงก็จะใส่ผ้าคลุมที่ทำจากผ้าแพรสีดำหรือไม่ก็ใส่ Fichu ที่ทำด้วยผ้าลูกไม้ธรรมดาบนศีรษะ

ระบบการปกครองของ Protestant Netherlands นั้นแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ในยุโรป อิลแลนต์ปกครองโดย Bourgeoisie พวกนี้จะใส่เสื้อผ้าที่แตกต่างไป โดยพวกนี้จะสวมเสื้อที่ตัดเย็บง่าย ๆ สีดำน

เราได้รับแฟชั่นของดังกฤษในกลางศตวรรษที่ 16 จากบันทึกของ เว็นเซล ฮอลเลอร์ (Wenzel Holler) พวกผู้หญิงจะไว้ผมเรียบตรงเหนือศีรษะ ด้านข้างจะงอหรือไม่ก็เป็นวง เลือรรัดอกจะตัดให้ต่ำลง แต่ต่ำไปเป็นจุดแหลมประดับด้านล่าง ข้างหน้าด้วยริบบิ้นที่มองเห็นได้ ส่วนกระโปรงก็ยาวลงมาติดพื้นมาก

เลือรรัดทรงนี้สั้นมากจนมองเห็นช่องว่างระหว่างขอบ ล่างและด้านบยกางเกง และนิยมติดริบบิ้นมาก ๆ ซึ่งไม่เพียงแต่จะมีบยกางเกงเท่านั้นยังมีที่ไหล่และที่อื่น ๆ อีกด้วย เคยมีคนพูดกันว่า มีเลือรรัดหนึ่งและผ้าคลุมที่ตกแต่งด้วยริบบิ้นเงินยาว 36 หลา และไม่น้อยกว่า 250 หลาของริบบิ้นถูกใช้ตกแต่งลงบนกางเกงชั้นใน 1 ตัว

เลือรรัดผู้หญิงไม่เปลี่ยนแปลงมากนักในช่วงสมัยที่พระเจ้าชาลส์ที่ 2 ครองราช เลือรรัดแบบที่มีเอวแหลม ๆ ยาว ๆ ยังคงเป็นที่นิยมแล้วค่อย ๆ รัดยิ่งขึ้น กระโปรงที่ตีเกร็ดที่เรียกว่า Manteanx เริ่มเป็นแบบแผนมากขึ้น คอเลือรรัดใหญ่ที่มีลูกไม้เริ่มล้อมความนิยมในต้น ๆ ปี 1670-1679 แต่ช่วงที่แบบเลือรรัดผู้หญิงเกือบจะเรียกได้ว่าคงที่นี้ เลือรรัดชายกลับเปลี่ยนแปลงไปมาก

Pepys ก็ได้อธิบายถึงเลือรรัดแบบใหม่เช่นเดียวกัน ในวันที่ 15 ตุลาคมปี 1666 เขาได้วิจารณ์ลงในสมุดบันทึกไว้ว่า "วันนี้ พระเจ้าแผ่นดินได้เริ่มสวมเลือรรัด และผมพบว่ามีหลายคนที่สวมเลือรรัด"

พฤติกรรมของกษัตริย์ อังกฤษจะสนใจที่จะตัดขาดจากแฟชั่นฝรั่งเศส ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวได้สร้างความไม่พอใจแก่พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เพราะพระองค์ทรงพยายามที่จะทำให้ประเทศฝรั่งเศสเป็นผู้นำของประเทศแถบยุโรป ทั้งทางด้านการเมืองและรสนิยม

Pepys ได้เขียนบันทึกลงว่า "กษัตริย์ฝรั่งเศสได้ทำนายกษัตริย์อังกฤษ โดยการสั่งให้พระราชบริพารของพระองค์สวมเลือรรัดและพวกขุนนางก็ทำเช่นเดียวกันด้วย ซึ่งถ้าเป็นจริงเช่นนั้น ก็จะเป็นการลบลู่เกียรติที่ร้ายกาจที่สุดที่เจ้าชายจะเคยกระทำต่อเจ้าชายอีกองค์หนึ่ง ผู้รู้ชาวฝรั่งเศสได้ให้ข้อแนะอีกประการหนึ่งว่าเลือรรัดแบบเรียบง่ายนี้ เริ่มเป็นที่รู้จักกันในราชสำนักของฝรั่งเศส ตั้งแต่ปี 1662 ในตอนแรกมีเพียงข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่สวมเลือรรัดชนิดนี้ แต่พอมาในปี 1670 เลือรรัดชนิดนี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย

เหตุใดแบบอย่างของชาวเปอร์เซีย จึงเป็นแม่แบบของเลือรรัดสมัยใหม่ ริชาร์ด เฮลท์ (Richard Health) กล่าวว่า "หลังจากเลือรรัดแล้ว เลือรรัดคันทอลวม ๆ ก็เป็นที่นิยมแต่ข้ออ้างทั้งหมดนั้น Evelyn ละไป และ Pepys พูดว่า เขาเคยเห็นคนโบราณในราชสำนักสวมเลือรรัดเต็มไปหมด แต่ดูเหมือนว่าจะใส่กันตอนที่ออกข้างนอกเท่านั้น เลือรรัดเหล่านั้นจะสวมเป็นเลือรรัดคลุมกันหนาว อย่างในช่วงเดียวกันที่มีการบันทึกเกี่ยวกับงานศพของ

นายพล Monch ในปี 1670 ในตอนท้ายเสื้อคลุมกันหนาวกลายเป็นเสื้อโค้ท และเสื้อกั๊กในเวลาต่อมาได้กลายเป็นเสื้อกั๊กที่สั้นขึ้นกว่าเดิมมาก ซึ่งเรียกเสื้อกั๊กชนิดนี้ว่า เวสต์โค้ท (Waistcoat) และเป็นเรื่องที่น่าสนใจตรงที่ว่า ช่างตัดเสื้อของกรุงลอนดอนยังคงเรียก เวสต์โค้ท ว่าเสื้อกั๊ก (Vest)

ในระยะแรกเสื้อชนิดนี้ ยาวมากเกือบจะยาวพอๆ กันกับเสื้อคลุมคือยาวจนเกือบจะถึงเข่าและมีกระดุมเรียบลงมาเต็มไปหมด (ภาพที่ 7) ซึ่งเกือบจะปิดกางเกงหมด เสื้อคลุมดังกล่าวนี้เป็นแบบที่ค่อนข้างเรียบ คือการปักลวดลายต่างๆ จะปักตายในเสื้อ และคอเสื้อกว้างแบบนั้นก็ไม่มีอีกแล้ว เพราะเสื้อโค้ททำให้มันดูไม่สะดวก แต่จะสวมผ้าพันคอที่เป็นลูกไม้ หรือไม้ก็ผ้ามีสลินแทน

ได้มีการถกเถียงเกี่ยวกับที่มาของเสื้อผ้าเหล่านี้ ชื่อของมันดูเหมือนว่าจะมาจาก Neckwear ของ Croats ใน French service และมันถูกเลียนแบบครั้งแรกโดย เจ้าหน้าที่ชาวฝรั่งเศส แต่ต่อมาก็โดยข้าราชการบริหารของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 โรงงานทำลูกไม้อย่างดีได้ถูกก่อตั้งขึ้นในประเทศฝรั่งเศสโดยรัฐมนตรี โคเบอท์ (Colbert) และกษัตริย์ (หลุยส์ที่ 14) ซึ่งทรงกระตือรือร้นในเรื่องนี้มาก และได้ทรงสวมผลิตภัณฑ์ดังกล่าวด้วยพระองค์เอง และได้สั่งว่า ทุกคนในพระราชวังต้องใส่แต่เสื้อ Point de France เพียงอย่างเดียวเท่านั้น นางนิวิล แจคสัน (Nevill Jackson) ผู้เชี่ยวชาญด้านลูกไม้เก่าที่มีชื่อเสียง ได้เขียนลงใน The Connoisseur ว่า แคนแควร์ของสุภาพบุรุษที่ตามแฟชั่น นำผ้าพันคอนั้นเป็นคอเสื้อแบบตก ซึ่งในทางกลับกันได้เลิกใช้แบบปกคอพวงมาลัย ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่จะพบว่า ผ้าพันคอในยุคแรก ๆ นั้น ทั้งลงมาเหมือนด้านหน้าของคอเสื้อที่พับลงมาและไม่มีโบว์หรือปม

Point de France นั้นราคาแพงมาก ในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ผ้าพันคอเริ่มแคบและยาวขึ้น โบว์ที่ทำจากริบบิ้นบางครั้งก็ติดไว้ด้านหลังและตัวผ้าพันคอเองซึ่งไม่ได้ทำจากลูกไม้และจะทำจากผ้ามีสลิน หัตถ์แคมบริคแทน บางครั้งจะผูกเป็นปม ในช่วงสงคราม (Battle of Steinkirk) ในปี 1692 พวกเจ้าหน้าที่ฝรั่งเศส ซึ่งจะไม่มีความแตกต่างผ้าพันคออยู่ พวกเขาเพียวมัดผ้าพันคอไว้หลวม ๆ โดยการยัดลงไปข้างกระดุม เพื่อไม่ให้เกะกะ

สำหรับ วิคคอมัน จะมีตุ้มเต็มไปหมด และใส่โดยพวกที่ชอบตามแฟชั่นนั้นในใหญ่และหนักมากเกินไป คนที่ต้องเคลื่อนไหวมาก ๆ นั้นบางคนคิดว่า มันเป็นสิ่งจำเป็น และแฟชั่นการใส่วิคชนิดนี้โดยเฉพาะในหมู่คนชั้นสูงของยุโรปตะวันตกนั้นอยู่ยาวนานถึงเกือบ 100 ปี

อีกสิ่งหนึ่งที่น่าแปลกไปกว่าการสวมผมปลอมที่ใหญ่โตเป็นภูเขาเสียอีกคือ การใช้แป้งผัดหน้า แต่นี้ไม่ได้เป็นต้นตอมาจากพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ผู้ที่ไม่ชอบผมปลอมเลย และ

ปรับมาใช้ผลปลอมก็เมื่อการปลอมกลายเป็นแฟชั่นที่แพร่หลายไปทั่วแล้ว ตอนช่วงหลังของการครองราชปลอมของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 2 เป็นสีดำตลอดทั้งอัน และจากภาพวาดมันดูแปลกไปมากที่ทั้งพระเจ้าวิลเลียมที่ 3 และราชินีแอนน์ได้มีการใช้แป้ง ตามจริงแล้วการใช้แป้งไม่ได้ใช้ทั่ว ๆ ไป จนกระทั่งยุค 90 ของศตวรรษ หลักฐานการใช้เหง้าของชาวอังกฤษที่เด่นชัดที่สุด เห็นจะได้แก่พวกนักละครในสมัยนั้น

ภาพที่ 7 พระเจ้าหลุยส์ที่ 4 และ เชื้อพระวงศ์

ผู้หญิงไม่นิยมสวมผลปลอม แต่ก็ใช้ฟอแทน (Fontange) (ภาพที่ 8) แทนซึ่งฟอแทนเป็นเอกลักษณ์ของยุค 90 ในศตวรรษนี้ ฟอแทนเป็นสิ่งที่มาจากพระสนมที่พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ทรงโปรดมากคนหนึ่ง เพราะเล่ากันว่า วันหนึ่ง ฟอแทน รู้สึกว่าผมของเธอยุ่งมาก เธอจึงผูกผมอย่างไม่พิถีพิถันนักด้วยสายรัดถุงเท้า พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เห็นและทรงชอบมาก ดังนั้นการทำผมเช่นนี้ก็เป็นที่นิยมในราชสำนัก ในวันรุ่งขึ้นพวกผู้หญิงในวังก็ผูกผมด้วยริบบิ้นโดยใช้โบว์อยู่ข้างหน้า แฟชั่นนี้ขยายไปอย่างรวดเร็วถึงอังกฤษ

ภาพที่ 8 ฟอแทน (Fontange)

ต่อมาไม่นานโบว์แบบเรียบไม่พอเสียแล้ว เริ่มมีการใช้ลูกไม้แทน ต่อมาหมวกก็ปเข้ามาเสริมกับลูกไม้ด้วย ซึ่งจะมีตรอบลวดไว้นุง โครงสร้างที่นิยมจะให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ต่อมาผมทรงนี้ถูกเรียกว่า อ่างล้างหน้า ห้องน้ำ (Commode) และในอังกฤษก็เรียกผมแบบนี้ว่า ทาวเออร์ (Tower) หอคอย ในหนังสือ Ladies Dictionary ของปี 1694 ได้ อธิบายถึงผมแบบนี้ว่าเป็น กรอบลวดที่สูง 2-3 ชั้น ที่พอดีกับศีรษะและหุ้มด้วยผ้าแพรหรือไหมบาง ๆ ที่ตอนนี้ได้พันอยู่เป็นเครื่องประดับผมไปหมด พวกเครื่องศิลปกรรมเห็นว่าแฟชั่นแบบนี้ เป็นสิ่งไม่ดีอีกตามเคย

หมวกของพวกผู้ชายเริ่มเป็นที่นิยม ในช่วงศตวรรษที่ 17 ตอนปลาย รูปแบบของหมวกเป็นที่นิยมจนถึงศตวรรษที่ 18 หมวกของ The Commonwealth ซึ่งไม่ว่าจะสวมโดย Roundhead หรือโดย Cavalier (Cavalier สวมหมวกที่มีขนนก) นั้น ต่างกันที่ความสูง และความกว้าง พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 2 ได้นำหมวกที่เรียกว่า France Hat เข้ามา ซึ่งเป็น

หมวกที่มีขอบกว้าง ทรงตื้นกว่าและประดับด้วยขนนกมากกว่าแต่ก่อน ในงานศพของ นายพล Monch ในปี 1670 นั้นขอบหมวกเล็กมากด้วย ในที่สุดทรงของหมวกก็เริ่มอยู่ตัวเป็นความสูงที่มีมาตรฐาน รিংขอบนั้นก็ได้กว้างขึ้นอีกครั้ง ได้ผ่านกระบวนการที่รู้จักในนามของ Cocking ซึ่งหมายความว่า ส่วนหนึ่งของขอบจะพับขึ้นด้านหน้า ด้านหลัง หรือด้านข้างของ ศรีษะ

ในตอยแรกการทำเช่นนี้อาจจะเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลไป ตัวอย่างเช่น เรื่องของ Monmouth Cock ในช่วงที่เจ้าชายวิลเลียมและพระนางแมรีครองราชสมบัตินั้น หมวกเริ่มจะพับขึ้น 3 แห่ง ดังนั้นจึงออกมาเป็นรูปร่างของหมวก 3 มุม ซึ่งเป็นที่นิยมกันเป็นเวลาถึง 1 ศตวรรษ และได้รับการยอมรับว่าสามารถเป็นเครื่องประดับเพียงอย่างเดียวบนศรีษะของสุภาพบุรุษสมัยที่โลกมีอารยธรรม Planché' กล่าวว่า หมวกแบบ Cocked Hat นั้นเป็นเครื่องหมายของคองงามสุภาพ คองงามเก่ง และสามารถแยกตัวเองออกจากชนชั้นที่ต่ำกว่า เพราะชนชั้นที่ต่ำกว่ามักสวมหมวกแบบ Uncocked Hat ความแตกต่างกึ่งกลางนั้นเกิดจากความกว้างของขอบหมวก หมวกที่มีขอบกว้างที่สุดเรียกว่า Kevenhuller

หมวกซึ่งก็แปลกพอแล้วนั้น มักจะใส่กันในตัวอาคาร และจะใส่หมวกแม้แต่ตอนรับประทานอาหารค่ำ พวกสุภาพบุรุษจะไม่ใส่หมวกตอนรับประทานอาหารค่ำก็ต่อเมื่อมีพระราชวงศ์ร่วมอยู่ด้วย หมวกและวิกเป็นสัญลักษณ์ของมารยาท ที่เป็นแบบแผนมาก ที่มีในตอนปลายของศตวรรษที่ 17

ศตวรรษที่ 18

เสื้อผ้าในศตวรรษที่ 18 ได้มีการวางพื้นฐานมาแล้ว ตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 17 แล้ว ชื่อเสียงที่เกรียงไกรของท่านเคาท์ของเวอร์เซลลิส (Versailles) ได้มีไปทั่วทั้งยุโรป ในเรื่องของแฟชั่นของเขาและได้รับการต้อนรับและยอมรับเป็นอย่างดี นับตั้งแต่บัดนี้ไปแฟชั่นเครื่องแต่งกายสำหรับชนชั้นสูงก็จะเป็นเสื้อผ้าของฝรั่งเศสทั้งสิ้น

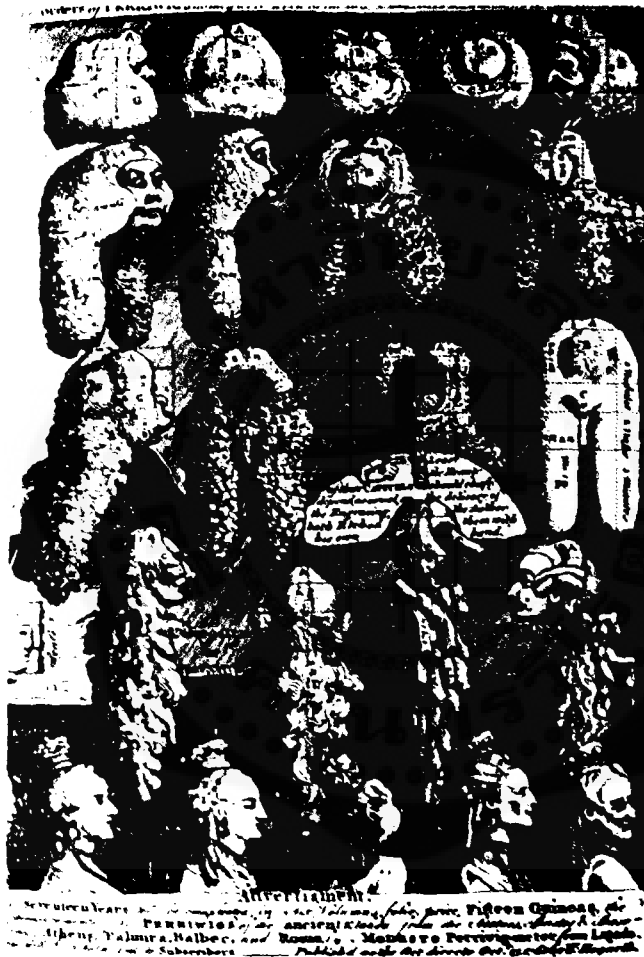
อย่างไรก็ตาม เวอร์เซลลิส ไม่ได้เป็นเคาท์ของกษัตริย์ผู้อ่อนเยาว์นานนัก แต่เป็นกษัตริย์ที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้นผู้ซึ่งมีความเมตตาการุณยมาก Madame de la Vallière และ madame de Maintenon จากการเลือกตั้ง และการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลกระทบต่อเสื้อผ้าของคนในประเทศ พวกเขามีเงินร่ำรวยและมีเกียรติพอที่จะสนใจถึงวัสดุอุปกรณ์ ทรงผมใหม่สำหรับพวกผู้หญิง จากเดิมที่มี ฟอแทน ที่ทำให้สูงขึ้นจากศรีษะเห็นมงกุฎยอดสูง ในยุคนี้ได้เพิ่มความสูงขึ้นไปอีก

ปรากฏการณ์ของเกียรตินิยมได้อยู่ที่พวกผู้ชายเหมือนเมื่อก่อน ตั้งแต่ปี 1680 เป็นต้นมา คือการสวมใส่ผมปลอมนั่นเอง วิธีนี้ได้รับกันมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และพระเจ้าชาลส์ที่ 2 ในการนิยมใส่วิก มันไม่ใช่เพื่อที่ปกปิดในส่วนที่ผมจริงไม่มี แต่มันกลับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งที่ประกอบกับเสื้อผ้าของสุภาพบุรุษชั้นสูงทุกคน และสิ่งนี้ได้ดำเนินมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งเกิดการปฏิวัติในฝรั่งเศส ผมปลอมที่มีตุ้มเต็มไปหมดเป็นงานที่ต้องการความปราณีตและมีราคาแพงมาก ส่วนมากจะเป็นผมหยิกและเว้นช่วงหน้าเอาไว้มีความยาวปะบ่าเลยทีเดียวนะ แต่สำหรับพวกชอบนำแฟชั่นจะไว้ผมให้ยาวไปอีก จนกระทั่งประมาณปี 1710 มันจะมีลักษณะสูงขึ้นไปอีกจากหน้าผาก เมื่ออยู่ในบ้านมันจะสวมใส่ด้วยหมวกกับแบบถัก จะเป็นได้ว่า นักวรรณคดีและนักปรัชญา บางครั้งก็ไว้ผมเปิดหน้าผากและตัดผมสั้นด้วย มันไม่เป็นประโยชน์ที่จะติดตามเรื่องเหล่านี้ และในไม่ช้าพวกทหารก็ใช้ผมปลอมไปเรื่อย ๆ โดยที่รู้กันในฐานะของวิกของการรณรงค์ (Campaign Wig) อย่างไรก็ตามมันก็ยังเป็นวิกที่ส่วนใหญ่มีลักษณะหยิก แต่ก็ถูกแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือส่วนหนึ่งอยู่ด้านหลัง ส่วนหนึ่งอยู่ด้านข้างทั้ง 2 ข้าง และส่วนสุดท้ายก็เอาไปข้างหลังแล้วมัดไว้ วิกที่เรียกว่า รามิลลี (Ramillies) (เรียกชื่อนี้หลังจาก Marlborough ได้ชัยชนะต่อฝรั่งเศส ในปี 1706) ได้ถูกทำให้ง่ายเข้า ผมจะยาวลงมาด้านหลัง แล้งมัดไว้เป็นหางเปีย ปรกติจะมีโบว์สีดำผูกไว้ด้วยดันทหนึ่ง จะไว้ที่ช่วงบนของหางเปีย และอีกอันหนึ่งจะเล็กกว่าไว้ช่วงล่าง

ในโอกาสที่ไม่สำคัญมากพวกผู้ชายก็ใช้ผมปลอมทรงบ๊อบ (Bob) ที่ตอนปลายเส้นผมจะเป็นม้วนกลม ๆ อยู่รอบ ๆ ด้านหลังคอ พวกพระคริสต์และนักเรียนก็จะใส่วิกทรงบ๊อบเหมือนกันแต่จะเป็นลอนมากกว่าจะหยิก พวกเขายังใส่วิกที่เรียกว่า Tye แล้วทำเป็นเปียอยู่ด้านหลังแล้งผูกโบว์ด้วยริบบิ้นสีดำ วิกส่วนใหญ่ตามธรรมเนียมจะเป็นสีดำ แต่ตามปกติจะทาคลุมด้วยแป้งสีขาวหรือสีเทา มันทำมาจากผมคนจริง ๆ (จะดูเป็นธรรมชาติมากแต่ก็มีราคาแพงที่สุด) หรือทำจากขนแพะ ขนม้า หรือด้ายจากใยพืช ผู้หญิงส่วนมากจะไม่ใส่วิก แต่ก็ทาแป้งลงบนผมของตัวเอง บางครั้งก็ใส่ผมปลอมที่หยิก ๆ ตามช่วงล่างของศีรษะด้วยเหมือนกัน (ภาพที่ 9)

ในช่วงปลายของรัชสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้ยึดติดกับสภาพความตึงเครียดและพิธีรีตองมากมาย จนกระทั่งพระองค์ได้สวรรคตในปี 1715 ก็เกิดรัชสมัยใหม่ขึ้น เสื้อผ้าแนวใหม่ก็เกิดขึ้น เสื้อของผู้หญิงจะหลวมกว่าเก่าและมีแนวเส้นมากขึ้น ในบันทึกของสมัยเดียวกันนั้นได้บันทึกไว้ในนิตยสาร La Bagatelle ในปี 1718 ว่า สิ่งเดียวที่เป็นที่นิยมขึ้นชมของสุภาพสตรีฝั่งเศสคือขณะที่กำลังแต่งตัว รูปแบบใหม่ของเสื้อแบบนี้เรียกว่า แซค (Sack หรือ Sacque) (ภาพที่ 10) ซึ่งสวมใส่อย่างมีความสะดวกสบายและไม่เข้ารูปมากนัก และมีรอยพับข้างหลังเป็นช่องเล็ก ๆ อยู่ข้างหลัง อาจจะทำสองหรือสามเท่ามาตั้ง

แต่ต้นคอแล้งรวบมาอยู่ใต้ไหล่เข้าไปอยู่ในรอยพับของเสื้อคลุม เรียกส่วนนี้ว่า แซค แบค (Sack-Back) หรือชื่อที่รู้จักกันดีว่า Wattean pleat เพราะในภาพวาดของ Wattean เกือบทุกภาพผู้หญิงในภาพสวมใส่เสื้อแบบนี้ทั้งหมด

ภาพที่ 9 แบบผมปลอม (The Five Order of Periwigs)

ลักษณะที่แปลกของยุคนี้คือการกลับมาของพวกที่ใช้เสวกรมกระปรุงให้มีความกว้างขึ้นที่เรียกว่า โอป (Hoops) พวกผู้หญิงชั้นสูงจะมุ่งไปให้ความสนใจกับความกว้างของกระโปรงให้ออกไปด้านข้าง บางครั้งกว้างจนถึง 15 ฟุตทีเดียว โดยใช้เสริมด้วยกระดูกปลาหวานหรือไม้เรียวที่ทำจากต้นหวาย ในที่สุดความกว้างของกระโปรงของยุคนี้ก็ เป็นสาเหตุของความไม่สะดวกสบาย เพราะมันไม่สะดวกและเป็นไปไม่ได้ที่ผู้หญิงสองคนจะเดินผ่านประตูโดยหันข้างเข้าหากัน กรือการนั่งก็ตาม แพนชั่นนี้ก็เป็นผลกระทบถึงสถาปัตยกรรมด้วย ตัวอย่างเช่น ซี่กรงรูปโค้งของบันไดในศตวรรษที่ 18

ภาพที่ 10 รอยพับของเสื้อแซค

การที่จะแยกเสื้อผ้าออกเป็นชนิดในยุคนี้นั้นค่อนข้างยาก แต่ก็มีพวกนักศึกษารุ่นใหม่เสนอให้แบ่งออกโดยดูจาก ผ้ายืดที่เปิดและปิด จากการค้นพบว่าบางช่วงของยุคนี้นี้ไม่ได้ใช้มันเลย ผ้ายืดแบบปิด (The Closed Robe) นั้นประกอบด้วยเสื้อปลักระโปรงในเท่านั้น แต่บางครั้งก็ประกอบติดกันเป็นตัวเดียว และลักษณะเด่นแบบเปิด (The Opened Robe) คือช่องอยู่ข้างหน้ากระโปรง มีลักษณะเป็นตัว V กลับหัว ซึ่งจะทำให้เห็นกระโปรงในได้ กระโปรงในที่เรียกว่า เพททิโคท (Petticoat) นั้นบางครั้งก็ตกแต่งด้วยลูกไม้ถักอย่างมากมาย จนบางครั้งพองเฟื้อยมากเกินไป

ส่วนที่คล้ายกันก็มีเพียงตัวเสื้อซึ่งมีช่องอยู่ตรงด้านหน้าช่วงท้องมีลักษณะคล้ายโล่หุ้มลำทำให้แข็งโดยการใส่กระดาดแข็ง และส่วนมากจะตกแต่งด้วยลูกไม้ถักและโบว์อย่างมาก แล้วตกแต่งด้วยลูกไม้ด้านหลัง และเสริมให้ตัวตั้งตรงโดยให้กระดุกปลาวาฬ

ลักษณะแขนเสื้อของศตวรรษที่ 18 นี้ จะอยู่ที่เหนือหรือล่างข้อศอก และมีความกว้างพอที่จะให้แขนของเสื้อขึ้นในรอตผ่านมาได้ พร้อมด้วยผ้าชิ้นที่ตกแต่งด้วยลูกไม้ บางครั้งระบายรอบ ๆ นี้จะมีสองหรือสามชั้นก็ได้ ช่วงบนจะเล็กลงและช่วงล่างก็จะใหญ่ขึ้น ๆ นอกจากนี้ระบายแบบนี้จะไปประดับที่หมวกและผ้าพันคออีกด้วย ผ้าเช็ดหน้าบางครั้งจะเรียกว่า ผ้าพันคอด้วย เป็นสิ่งเปลี่ยนจักรกลกว้างทำด้วยผ้าลินิน มัสลิน หรือผ้าไหม พับซ้อน ๆ กันแล้วพันรอบคอมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Half-Handkerchief ใช้สำหรับในโอกาสที่ไม่เป็นพิธีมากนัก

เป็นเวลาสามในสี่ของศตวรรษที่ 18 ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสำหรับเสื้อผ้าของผู้ชายที่ยังคงอยู่จากสมัยตอกลางของรัชสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 เสื้อผ้าผู้ชายประกอบด้วย เสื้อโค้ทและเสื้อตัวนอกและกางเกงขี้น้า เสื้อโค้ทเป็นเสื้อที่เข้ารูปช่วงเอวแล้งแผ่ออกเป็นกระโปรงแต่ต่างกันที่ความยาวเท่านั้น มีทางแยกออกอยู่สามทาง ทางหนึ่งอยู่ด้านหลัง อีกทางอยู่ด้านข้างและทางสุดท้าย จะพับขึ้นไปเป็นพืด (Pleat) เสื้อโค้ทจะไม่มีปกและค่อนข้างแคบช่วงคอและมัพกตั้งขึ้นมาสูงนอกจากนี้ยังมีแนวกระดุมอยู่ด้านหน้าของเสื้อ แขนเสื้อดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่สำคัญมากและมันก็ได้เล็กลงไปที่ละเล็กละน้อยในขณะที่ ศตวรรษนี้ดำเนินไปเรื่อย ๆ ตอนแรกตอนปลายของแขนเสื้อจะมีขนาดใหญ่ และพับกลับมาแล้วติดกระดุมตรงด้านล่างหรือด้านบนเหนือข้อศอก ที่ข้อมือเสื้อก็จะเห็นระบายของเสื้อด้านในด้วย ลูกไม้ก็จะใช้ติดตรงด้านหน้าของเสื้อตัวในด้วย

ทรงบริเวณเสื้อโค้ทก็จะมีผ้าคาดเอว ซึ่งใช้วัสดุแตกต่างกันและบางครั้งก็ตกแต่งอย่างมากมายด้วยวิธีการปัก ช่วงหลังตอนกลางของศตวรรษ การตกแต่งได้ขยายไปถึงเสื้อโค้ทและตกแต่งด้วยกระดุมยาวลงไปถึงปลายสุด มันจะรัดแน่นอยู่ที่ เอวแล้วปล่อยให้บานออกและทำให้มันอยู่ตัวโดยการใส่ผ้าแข็งทากาว ด้านหลังของผ้าคาดเอวทำด้วยวัสดุที่ไม่แพงมากนัก

กางเกงขี้น้ายาวเท่าเข้าก็ยังใส่กันทั่วไปในศตวรรษนี้ กางเกงมีลักษณะค่อนข้างหลวมและมากพอติดตัวตรงด้านบนเหนือสะโพก โดยไม่ต้องใช้เข็มขัดหรือสายรัดกางเกง แล้งปิดด้านล่างหัวเข้าด้วย กระดุม 3-4 เม็ด และตอนแรกก็ใส่ถึงเท้ายาวทักกางเกงอีกทีหนึ่ง อย่างไรก็ตามประมาณปี 1735 เป็นต้นมากางเกงแบบนี้ ซึ่งปิดด้วยการใช้ตะขอใช้วงมใส่ทับถึงเท้ายาวอีกที

พวกเครื่องอาภรณ์ที่ใช้กับคอไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 17 ก็จะมีพวกผ้าพันคอหรือเน็คไท แต่ประมาณปี 1740 เป็นต้นมา พวกผู้ชายหนุ่ม ๆ รุ่นใหม่เริ่มสวมใส่ผ้าที่เรียกว่า สต็อก (stock) ซึ่งประกอบด้วยผ้าเป็นชิ้นทำด้วยผ้าลินินหรือผ้าลินินบาง บางครั้งก็ทำให้มันแข็งโดยเสริมกระดุมแข็งเข้าไปด้านหลัง บางครั้งก็ใส่พร้อมกับใส่ไทล์ดำด้วยที่เรียกว่า solitaire และปกติก็น่าจะใส่ไว้ที่ เป็นลักษณะคล้ายถุงคู่กันไป

ประมาณยุค 60 ของศตวรรษนี้ ก็เริ่มมองเห็นการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งหนึ่งสาเหตุก็เนื่องมาจากการตกต่ำของรูปแลลของพวกขุนนางในฝรั่งเศส กลับทำให้รูปแบบเสื้อผ้าของพวกสามัญชนของชาวอังกฤษได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เสื้อผ้าได้ถูกออกแบบให้ใช้การได้มากขึ้นและเรียบง่ายกว่าเดิม เสื้อโค้ทจะมีข้อมือที่แคบลง และบางครั้งกระโปรงก็ตัดเอาส่วนด้านหน้าออกเพื่อความสะดวกในการขี่ม้า

พอมาเริ่มปีในยุค 70 ของศตวรรษนี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงของรูปทรงรอบนอกของเสื้อผ้าพวกผู้หญิงก็เปลี่ยนอีก การกลับมาของการใส่ส้นก็เกิดขึ้นเสื้อช่วงบนจะทำให้ขยายขึ้น มีการตกแต่งมากมาย ช่องว่างจะถูกปิดหมดโดยการใส่ผ้าพันคอมากมายพวกผู้หญิงจำนวนมากก็ได้ออมรับการใส่ผ้าคาดเอว ซึ่งเป็นเครื่องแต่งตัวของผู้ชายไว้เป็นของตัวเอง แม้แต่เสื้อโค้ทตัวใหญ่ หรือเสื้อคลุมขี่ม้าแล้วมักปกมากถึง 2-3 ชั้นอีกด้วย

การช่วงการปฏิวัติฝรั่งเศส เป็นผลมายังเสื้อผ้าของพวกผู้ชายและผู้หญิง กันใดนั้น เสื้อผ้าที่ถูกตกแต่งมากมายก็หายไป ไม่มีการสวมวิกมากนักหรือการทำแป้งที่ผม ไม่มีการตกแต่งผมอย่างปราณีต ทุกอย่างกลับกลายเป็นเหมือนธรรมชาติ แต่ก็ไม่ใช่ว่าการนี้จะหายไปเลยทีเดียว

สำหรับเสื้อผ้าผู้ชายก็จะเป็นแบบเรียบง่าย จะไม่มีรูปแบบของพวกขุนนางฝรั่งเศสอยู่เลย แต่กลับมายอมรับเสื้อผ้าของสามัญชนในอังกฤษ ตามเหตุผลทางประวัติศาสตร์มากมายของชนชั้นสูงของอังกฤษ พบว่าพวกนี้ไม่เคยยึดถือถึงความเป็นขุนนางเหมือนอย่างที่คุณควรอยู่กับของฝรั่งเศส พวกเขาพอใจในการใช้เวลาอยู่กับมรดกทางสามัญของพวกเรา และกิจกรรมของเขาเช่นการล่าสุนัขป่าทำให้ในไม่ช้าก็พบว่าพวกเขาถูกบังคับให้ออมรับรูปแบบของเสื้อผ้ามารฐานะเป็นศูนย์กลางของยุโรป พวกเขาเอาการตกแต่งออกหมด และทำเสื้อธรรมดาใส่กัน ยกเลิกพวกกระชายที่เอวและบริเวณคอด้วย กลับมาใส่ผ้าไหมสีขาวเรียบ ๆ แทนพร้อมด้วยรองเท้าบูท

การนิยมชมชอบของประเทศอังกฤษมีมานานแม้ก่อนจะเกิดการปฏิวัติในฝรั่งเศส ในขณะนั้นอังกฤษได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งอิสระภาพเลยทีเดียวและในไม่ช้าผลก็ปรากฏออกมาว่า เกิดคลื่นลูกใหม่ขึ้นเป็นการกระทำคดโค้งไคล้ในการเลียนแลลพวกอังกฤษ จะพบว่าการประทับในที่เดิม เบียดอย่างเมื่อคราวที่มีสิทธิพิเศษของพวกขุนนางฝรั่งเศสได้หายไปหมด พวกเสื้อคลุมลำสัตว์ของพวกผู้ชายอังกฤษจะมีหางยาวข้างหลังรุ่มร่ามมากใส่รองเท้าบูทแทนการใส่รอบเท้าธรรมดาผ้าคาดเอวก็จะสั้นลง ปกเสื้อด้านหลัง ศรีษะตั้งสูงขึ้นมา และผ้าพันคอคลายมาเป็นที่นิยมและมีขนาดใหญ่อันจนกระทั่งบางครั้งปิดคางและปกเลยทีเดียว วิกและการใช้แป้งได้ถูกยกเลิกไปแล้ว บางครั้งก็มีทาที่หน้าผากด้วย (ภาพที่ 11)

เสื้อผ้าของพวกผู้หญิงในช่วงนี้ ไม่มีการตกแต่งอะไรมากนักการใช้วัสดุต่าง ๆ ที่ให้

เห็นอย่างเมื่อก่อนนั้นยกเลิกกันไปแล้ว พวกผู้หญิงจะหันกลับมาใส่เสื้อที่เรียกว่า Robe en Chemise ซึ่งจริง ๆ แล้วดูเหมือนกับเสื้อชั้นในเลยทีเดียว จะประกอบด้วย ผ้ามีลวดลายสีขาวหรือผ้าลินินบาง ๆ ทำแบบเอวสูงถึงหน้าอก กรือไม้ก็เป็นผ้าฝ้ายเนื้อหยาบ ยาวลงมาถึงเท้าและทางครึ่งก็บางจนกระทั่งต้องมีความจำเป็นใส่เสื้อด้านในเป็นสีขาวหรือสีชมพู บางครั้งพวกวัสดุเหล่านี้จะต้องเอาไปทำให้เปียกเสียก่อน ให้แนบเนื้อเวลาใส่จะมีลักษณะคล้าย ๆ กับเสื้อผ้าสมัยกรีกในสมัยโบราณที่สวยงามมาก เป็นการยากอย่างยิ่งที่จะบอกว่า เสื้อผ้าในช่วงนี้ชุดไหนจะชุดกลางวันหรือชุดกลางคืน หรือชุดหรูหรา บอกได้เพียงดูจากวัสดุในการตัดเย็บเท่านั้น อีกอย่างหนึ่งที่จำเป็นสำหรับชุดแบบนี้เห็นจะเป็นกระเป๋าทือใบเล็ก ๆ ซึ่งพวกผู้หญิงจะถือกระเป๋าไปทุกแห่งหนที่หล่อนเดินทางไปไหนมาไหน

ภาพที่ 11 เสื้อผ้าชายแบบชนบทอังกฤษ

สำหรับเสื้อผ้าผู้ชาย ในประมาณปี 1800 ก็เกิดมาตรฐานของคางามงามของเสื้อผ้า

ชาย คือ ต้องมีหมงทรงสูง ผ้าพันคอจะไม่ใหญ่โตเกินขนาดนักเสื้อคลุมมีปกขนาดปานกลาง และจะตัดช่วงด้านหน้าออก ผ้าคาดเอวก็ไม่สั้นจนขนาดที่ใช้กันในยุค 90 ของศตวรรษ กางเกงก็จะมีกระเป๋ามีฝาปิดสี่เหลี่ยมและมีการเป้าเจาะด้านข้างด้วย กางเกงจะใส่ไว้ในรองเท้าบูทด้วยและในช่วงเย็นกางเกงจะใส่กับถุงเท้าผ้าไหม พวกอังกฤษจะชอบรับการใช้แป้งทาที่ผมช้ากว่าฝรั่งเศสมาก จนกระทั่งรัฐบาลได้ประกาศเก็บภาษีลินคอล์นในปี 1795 การใช้แป้งทาผมก็จำกัดอยู่กับคนสูงอายุเท่านั้น นอกจากนี้หางเปียที่นิยมไว้ก็ถูกยกเลิกยกเว้นพวกทหารเท่านั้น ที่ยังคงใ้ช้อยู่ เป็นเวลานานอีก 10 ปี

จริง ๆ แล้วในตอนปลายของศตวรรษที่ 18 แนวทางเสื้อผ้าของยุคนี้ได้วางเอาไว้แล้ว สำหรับรูปแบบของเสื้อผ้าหญิงจะรู้จักในนามของ เอ็มไพร์ (Empire) สำหรับของเสื้อผ้าชายก็จะรู้จักใช้ชื่อของ จอน บูล (John Bull) ในทั้งลอบรูปแบบนี้จะมีการแตกต่างกันอย่างมากทั่วทั้งยุโรป ตามจริงแล้วตั้งแต่ในศตวรรษที่ 17 วัฒนธรรมของยุโรปตะวันตกได้เป็นพื้นฐานให้อยู่แล้ว ดังนั้นการแตกต่างของเสื้อผ้าในชาติที่แตกต่างกันจึงน้อยมาก

ค.ศ. 1800-1850

เห็นได้ว่าไม่มีช่วงเวลาใดเลยตั้งแต่สมัยก่อนจนถึงทศวรรษที่ 20 ของศตวรรษที่ 19 ที่พวกผู้หญิงจะใส่เสื้อผ้าน้อยชิ้นเท่ากับในตอนต้นปีของศตวรรษที่ 19 พวกผู้หญิงทั้งหมดดูเหมือนจะได้แต่งตัวกันถึงจุดสุดแล้ว ในฝรั่งเศสและอังกฤษซึ่งเป็นผู้นำของแฟชั่น ได้ยอมรับชุดเสื้อผารাত্রีแบบขรียบ ๆ ได้แล้วและยาวถึงข้อเท้ามีการตกแต่งอย่างมาก แม้จะเป็นในเวลากลางวันก็ตาม ปกเสื้อที่เป็นพวกมาลัยในศตวรรษที่ 16 ก็กลับมาอีกครั้งหนึ่งแต่เป็นในรูปแบบของผ้าพันคอที่เรียกว่า ชอว์ล (shawl) ส่วนมากผ้าพันคอแบบนี้จะนำมาจากผ้าขนสัตว์แคชเมียร์ (Cashmere) แต่ในการที่ฝรั่งเศสได้ทำสงครามกับอังกฤษทำให้ฝรั่งเศสไม่สามารถที่จะสั่งเข้าผ้าขนสัตว์แคชเมียร์ได้ ดังนั้น ฝรั่งเศสจึงต้องผลิตผ้าพันคอแบบนี้ในลักษณะที่คล้ายกันแทน อังกฤษก็เหมือนกันได้เริ่มผลิตเลียนแบบแคชเมียร์เป็นผ้าพันคอเองในรูปของผ้าขนสัตว์อ่อนมีลวดลายสวยงาม ทำให้ในความนิยมของพวกผู้หญิงที่จะใช้ผ้าพันคอแบบนี้เพื่อความสง่างามและดูเหมือนจะเป็นส่วนหนึ่งที่จำเป็นในตัวเสื้อผ้าของพวกผู้หญิงเหล่านั้นด้วย

การเดินทางของนโปเลียนที่ไปยังประเทศอียิปต์ เป็นเหตุทำให้คนในชาติของเขาได้รับเอาคลื่นลูกใหม่ของพวกตะวันออกเข้ามา ซึ่งเป็นการนำผ้าคลุมผมเข้ามาใช้เป็นที่นิยม และมีการใช้อย่างมากมายในประเทศอังกฤษ อย่างอื่นก็มีการมุ่งจุดสนใจไปที่ผลลัพธ์ของทางโบราณคดีครั้งโรมันและกรีกพร้อมกับการเน้นหนักตรงที่ใช้เส้นแนวยืนแต่อิทธิพลของชาวตะวันออก

ออกได้พยายามที่จะแก้ไขความคิดอันนั้น และรูปแบบของชาวโรมันและกรีกก็อยู่ได้เพียงประมาณปี 1800-1803 เท่านั้น อิทธิพลของชาวอียิปต์ก็ได้มีต่อจากนั้นอีกเพียง 3 ปีเท่านั้น ต่อมาเนื่องจากสงครามบริเวณคาบสมุทรได้เกิดขึ้นก็เบี่ยนความสนใจไปที่ชาวสเปน เป็นหนทางไปสู่ความเป็นรูปแบบของสเปน การตกแต่งของสเปนจึงอยู่เหนือความคิดของเสื้อผ้าในยุคโรมันและกรีก

ในปี 1802 การเป็นศัตรูกันระหว่างฝรั่งเศสและอังกฤษก็สงบลงแต่สันติภาพนี้อยู่ได้ไม่นานนัก ในแระมาณ 12 ปีต่อมา ฝรั่งเศสและอังกฤษแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด เมื่อพวกผู้หญิงอังกฤษรวมกลุ่มกันอยู่เหนือชาวปารีส ในปี 1814 หลังจากลาออกครั้งแรกของสโปเลียน พวกเขาได้พบความผิดหวังงววยว่า อังกฤษและฝรั่งเศสในรูปแบบของเสื้อผ้าของทั้งสองมีความแตกต่างอย่างน่าสังเกต พวกผู้หญิงฝรั่งเศสยังคงสวมใส่เสื้อผ้าสีขาวแต่กระโปรงแทนที่จะเป็นแบบตรงไปตลอดจนถึงข้อเท้ากลับกลายเป็นจะบานออกตอนปลายของกระโปรง ในทางตรงข้าม เสื้อผ้าอังกฤษ เริ่มที่จะดูเหมือนเข้ายุคโรแมนติก พร้อมด้วยการกลับมาของเสื้อผ้าลัมยพระนางอลิสเบธ ที่จับผ้าเป็นกระจุกกับการผ่าที่แขนเสื้อ แต่ผลกลับว่าในไม่ช้าชาวอังกฤษก็ยกเลิกแบบนี้แล้วกลับมายอมรับแบบของฝรั่งเศส (ภาพที่ 12)

ภาพที่ 12 เสื้อแอมพาร์ และลุทลัมยแรก

สำหรับเสื้อผ้าของพวกผู้ชายก็มีความแตกต่างกันอย่างตรงข้ามเลยมีเดียว อิทธิพลของอังกฤษในเสื้อผ้าผู้ชายเกิดขึ้นมาตั้งแต่ตอนปลายของศตวรรษที่ 18 แล้ว แต่ผู้ชายในฝรั่งเศสยอมรับเสื้อผ้าของอังกฤษในฐานะที่เป็นกฎหมายเท่านั้น ดังนั้นนี่เป็นโอกาสของพวกช่างเสื้อผ้าของอังกฤษที่มีความชำนาญเป็นพิเศษที่จะฝึกฝนการตัดเย็บด้วยผ้าสักหลาดขนสัตว์เลื้อย พวกผ้าที่ไม่ใช่ผ้าไหมเบา ๆ และวัสดุอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติบางเบา ก็จะสามารถถักได้ออกแล้วรัดตัวพองพอง การตัดเย็บให้สวมใส่แล้วรัดตัวพอดีจะทำให้เกิดความโอ้อ่างงามขึ้นได้ และยอร์ท บรัมเมล (George Brummell) กล่าวอย่างภูมิใจว่า เสื้อผ้าของเขาเมื่อสวมแล้วจะไม่มีรอยน้มน้ำแต่รอยเดียว และกางเกงของเขาที่รัดแน่นแนบกับขาราวกับผิวหนังเลยก็เดียว ความโอ้อ่าไม่ได้ล่อให้เห็นความสง่างามของการแต่งตัวที่ตรงข้ามกับแบบนี้ ไม่มีการถักทอบนเสื้อคลุมที่โอ้อ่า มันเพียงถูกตัดเย็บแบบเรียบ ๆ ที่ได้รับมาจากเสื้อคลุมลำสัตว์พร้อมด้วยการใช้สีที่พื้น ๆ สวยงาม เพื่อคลุมของบรัมเมล ส่วนมากมักเป็นสีน้ำเงินเข้ม แต่ปกติแล้วจะใส่ผ้าคาดเอวและกางเกงเป็นคอนละสีกัน เช่น ผ้าคาดเอวสีแดงเข้มและกางเกงสีเหลือง ก็สามารถใส่กับเสื้อคลุมสีน้ำเงินเข้ม หรือผ้าคาดเอวสีขาวกางเกงสีเขียวอ่อนก็สามารถใส่กับเสื้อคลุมสีดำได้ ปกเสื้อที่จะมีด้านหลังที่สูงบางครั้งก็เป็นสีม่วง โดยมากผ้าคาดเอวจะสั้นและตัดเป็นชิ้นสี่เหลี่ยม และบางครั้งก็มีความยาวเกินเสื้อคลุมด้านหน้าประมาณ 2 นิ้ว กระคุมด้านบนก็ไม่ติดเพื่อที่จะโชว์ผู้ห้อยตรงเสื้อเชิต สำหรับเสื้อผ้าของพวกขุนนาง ผ้าคาดเอวจะเป็นสีขาวและเย็บด้วยด้ายทองคำ

ในตอนกลางวันมักใส่กางเกงทรงคับแนบเนื้อแล้วใส่รองเท้าบูทแต่ในตอนเย็นใส่ถุงน่องไหมพร้อมด้วยรองเท้าที่เรียกว่า บัมป์ (Pumps) กางเกงก็ใส่ แม้ไม่ได้โชว์รูปร่างของขา และมีความยาวเหนือข้อเท้า กางเกงขากว้าง ๆ ก็ใส่เหมือนกันซึ่งต่อมาเรียกว่า คอสแซค (Cossacks)

ความสง่างามไม่ได้แสดงออกมาโดยการตัดเย็บเสื้อผ้าหรือความสบายของกางเกง แต่อยู่ที่การใช้ผ้าที่มานั่นคือ ผลเสื้อที่ตั้งสูงขึ้นมาอยู่สองข้างแก้มถูกแทนที่ด้วยผ้าพันคอหลาย ๆ รูปแบบ ความสง่านี้ถูกกล่าวได้ว่าได้ใช้เวลาตลอดทั้งเข้าในการตกแต่งสิ่งเหล่านี้ ผ้าสี่เหลี่ยมผืนใหญ่ที่ทำด้วยผ้าฝ้ายหรือลินินบาง ๆ หรือผ้ามัสลิน บางครั้งก็เป็นผ้าไหม นำมาพับให้เป็นเส้นทแยงแล้วรวมอยู่ด้วยกัน นำมาพันรอบคอ มัดเป็นปมหรือเป็นโบว์ด้านหน้าก็ได้ ต่อมาไม่นานนัก ปกเสื้อและผ้าจำพวกผ้าพันคอก็มีขนาดใหญ่ขึ้นสูงขึ้นตามความนิยมของพวกที่จะมีความสูงมากขึ้น มีการเลริมไหล่และยกสะโพกขึ้นมา กางเกงตอนนี้เป็นที่นิยมกันทั้งไปมีความยาวอยู่เหนือครึ่งหนึ่งของรองเท้าบูท มีนักเขียนการ์ตูนเขียนรูปล้อเลียนแบบใหม่ของเสื้อผ้านี้ใน Cruikshank's Monstrosities ในปี 1822 (ภาพที่ 13)

ภาพที่ 13 ภาพล้อเลียนในนิตยสารเกี่ยวกับแพ้นในสมัยนั้น ปี 1822

ในปีเดียวกันเป็นปีที่จุดของเสื้อผ้าผู้หญิงกลับมาอีกครั้ง เสื้อผ้าที่มีเอวสูงได้เป็นที่นิยมมาเป็นเวลาประมาณหนึ่งในสามของศตวรรษ จนบัดนี้ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งที่คงที่และเป็นที่นิยม แต่ก็ต้องรัดให้แน่นมากขึ้น จนในที่สุดเป็นผลทำให้เครื่องยกเอวของผู้หญิงเป็นสิ่งจำเป็นที่สำคัญของเสื้อผ้าผู้หญิง แม้แต่เด็กผู้หญิงตัวเล็ก ๆ ก็ตาม

กระโปรงที่กว้างขึ้นและแขนเสื้อที่พองออกเป็นสาเหตุหนึ่งของการทำให้การนียมถูกลูกไม้ลายแน่น ๆ มีจำนวนมากขึ้นทุกขณะ ในยุคศตวรรษที่ 20 ในศตวรรษนี้ ช่วงต้นประมาณ 10 ปี กระโปรงยังคงแคบอยู่ แต่ก็มีน้ำหนักมากในตอนปลายกระโปรงเพราะมีการตกแต่งประดับประดามากมาย บางครั้งถึงขนาดเอาขนสัตว์มาบิดรวมกัน แขนเสื้อก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก มีการทำเสื้อผ้าจากผ้าตาสก๊อตของพวกชาวสก๊อต ประมาณปี 1825 แขนเสื้อที่พองเล็กน้อยก็นำผ้ามาปิดทับอีกทีปกติจะเป็นผ้าบาง ๆ เมื่อต่อมาใช้ผ้าชนิดหนา ๆ

แขนเสื้อแบบนี้จึงมีลักษณะคล้ายกับขาแกะ ซึ่งต่อมาถือกันว่าลักษณะแบบนี้เป็นลักษณะเฉพาะของช่วงนี้หลังปี 1830 กระโปรงก็สั้นลง แต่ยังคงกว้างมากกว่าเก่า และแขนเสื้อก็มีความกว้างใหญ่โตมาก ติดลูกไม้หรือโบว์ที่ขอบแขนเสื้อ เรียกแขนแบบนี้อีกอย่างหนึ่งว่าแขนเสื้อทรงขาหมูแฮม ผุดกแต่งงดงาม เป็นลอนที่ท้าทายและหน้าฉาก บนหมวกผ้าหรือหมวกพวง มีการติดดอกไม้ประดับสีสันเหมือนลูกกวาด และมีผ้าคลุมศีรษะอีกด้วย กละกว้างมากจนกระทั่งทำให้บังสายตาคนที่นั่งอยู่ด้านหลังในโรงละครหรือร้านอาหาร หญิงสาวที่สวมเสื้อแบบนี้จะดูคล้ายนางในเทพนิยายหรือนางเอก เอมี รอบเสิร์ท (Amy Robsart) ของ Sir Walter Scott ภาพแฟชั่นในยุคนี้อยู่ในภาพจิตรกรรมของจิตรกรเด่น ๆ มากมาย ซึ่งทำให้เก็บภาพในยุคนี้ได้ชัดเจน ในปี 1837 เมื่อพระนางวิกตอเรีย ขึ้นมาเป็นพระราชินีของอังกฤษ ยุคโรแมนติกจึงถึงจุดสุดยอดภาพที่สะท้อนอารมณ์ของยุคนี้ได้ดีที่สุด คือ ภาพเด็กรุ่นสาวบอบบางที่ขึ้นมาสวมมงกุฎเป็นผู้ปกครองโลก พระราชินีผู้อ่อนเยาว์ได้กลายเป็นศูนย์กลางของโลกตะวันตก ดูราวกับตำนานที่มีชีวิตขึ้นมาจริง ๆ ลาว ๆ รับผิดชอบกริยาทำการแต่งกายของพระองค์ แต่พระนางวิกตอเรียไม่ใช่พระนางในเทพนิยาย พระองค์ได้รับการดูแลอย่างเข้มงวดตามประเพณีโปรเตสแตนต์และเมื่อพระองค์อภิเษกสมรสกับเจ้าชาย อัลเบิร์ต การแต่งกายก็ลดลงไปเกือบหมด จนกระทั่งเกิดการปฏิวัติขึ้นในฝรั่งเศสในปี 1849 ผู้คนก็กลับไปสนใจเสื้อผ้าของพวกฝรั่งเศส ในสมัยของพระเจ้านโปเลียนที่ 3 และจักรพรรดินี Eugénie

ค.ศ. 1850-1900

ปีที่มีการปฏิวัติ (1849) ได้ส่งผลกระทบต่อชัยชนะของพวกฝ่ายซ้ายไปทั่วทั้งยุโรป ในบางประเทศเหตุการณ์นี้ได้ส่งผลทำให้เกิดทรราชขึ้นพวกใหม่ แต่ในประเทศอังกฤษและฝรั่งเศสนั้นเหตุการณ์ครั้งนี้ที่ตรึงแล้วเป็นชัยชนะของพวกชนชั้นกลาง เป็นจริงที่ว่า การปฏิวัติของนโปเลียน ในปี 1851 ได้ก่อให้เกิดความกังวลใจ ทั้งที่นโปเลียนมีกำลังทหารมากมาย แต่ผู้สืบลุนนโปเลียนที่ 3 จริง ๆ แล้วนั่นคือ พวกนายธนาคาร พวกนักอุตสาหกรรม และนักลงทุน ในประเทศอังกฤษ นิทรรศการครั้งยิ่งใหญ่ ในปี 1851 ไม่ได้สาธิตเทคโนโลยีชนิดใหม่เท่านั้นแต่ยังได้ให้ความหวัง เป็นความหวังที่ผิด ๆ เมื่อเกิดผลลัพท์ขึ้นมา ว่ายุคสมัยของสันติภาพแห่งจักรวาล และความเป็นพี่น้องกันนั้นได้เริ่มขึ้นแล้ว การค้าและการพาณิชย์กำลัง

เฟื่องขึ้น เราสังเกตได้โดยการมองดูบ้านจำนวนมากมายในกรุงลอนดอน โอ้อาสวยงาม ซึ่งจะเป็นบ้านประเภทนี้เกือบทั้งหมด สร้างขึ้นในปี 1850-1859 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พวกนักธุรกิจและพ่อค้าในกรุงลอนดอนนั้น มีเงินทองมากพอที่จะไม่อยู่อาศัยหลับนอนตามร้านค้าในเมืองอีกแล้ว แต่จะไปอยู่ตามที่ที่รื่นรมย์แถวเซาธ์ แคนซิงตัน และเบลกราเวีย (South Kensington and Belgravia)

การที่บ้านเมืองเจริญขึ้นก็ทำให้การประดิษฐ์ประดอยเครื่องผ้าเครื่องแต่งกายก็มีมากขึ้นเราพบได้จากหนังสือ Ask Mamma ซึ่งแต่งโดย K.S.Surtees ในปี 1853 ที่กล่าวว่าพวกคนใช้เดี่ยวนั้นแต่งตัวดีขึ้น ดีกว่าที่พวกเจ้านายของพวกเขาส่งเมื่อ 20 ปีก่อนเสียอีก และเป็นไปไม่ได้เลยที่จะแยกออกว่า ใครเป็นคนงานเมื่อพวกเขาส่งตัวเก่งได้พอ ๆ กัน ในวันอาทิตย์ กระโปรงขยายเพิ่มขึ้นและในช่วงแรกของทศวรรษนั้น พวกกระโปรงในได้รับความนิยมมากขึ้น แต่น้ำหนักของกระโปรงและกระโปรงในนั้นเพิ่มมากขึ้นเกินไป จนในที่สุดในปี 1856 กระโปรงในก็ถูกแทนที่ด้วยโครงเป็นกรงทำด้วยผ้าแข็ง (Cage Crinoline) หรือไม้ก็ กระโปรงในที่มีโครงกลมขยายกระโปรง (Hooped Petticoat)

แต่ครั้งนั้นก็ไม่ได้ครีวแรกที่กระโปรงมีโครงกลมขยายกระโปรงหนุนอยู่เพราะในสมัยศตวรรษที่ 16 สมัยพระนางเจ้าอลิสเบธก็มีแล้ว แต่กระโปรงชนิดผายกัน เป็นของใหม่ที่ได้จากการที่สมัยนี้มีพัฒนาทางเทคโนโลยีมากขึ้นนั่นเอง

เมื่อกระโปรงขึ้นในแบบนี้ถูกร่างขึ้นครั้งแรกนั้น มันเป็นเครื่องมือแห่งเสรีภาพสำหรับพวกผู้หญิง เพราะพวกเธอจะสามารถเคลื่อนไหวส่วนขาได้สะดวกสบาย แต่กระโปรงแบบนี้ก็มีอันตรายเหมือนกัน

ดูเหมือนจะเป็นกฎตามตัวของแพ้นที่กลางง่าเมื่อว่าอะไรยิ่งใหญ่เกิดขึ้นก็อาจจะมียะไรยิ่งใหญ่กว่าตามมา ดังนั้นในช่วงปลายของทศวรรษนี้กระโปรงที่มีแครีโนลายประกอบจะใหญ่มากจนกระทั่ง ผู้หญิง 2 คนที่ใส่กระโปรงประเภทนี้จะไม่สามารถเดินเข้ามาในห้องพร้อมกัน กรอหนึ่งบนโซฟาตัวเดียวกันได้ เพราะชายกระโปรงของแต่ละคนจะกินเนื้อที่เสียหมด สมัยนี้ผู้หญิงจะดูลง่าและมักเดินนำหน้าผู้ชายที่อยู่ในชุดเล็ก ๆ เรียบ ๆ

แพ้นดังกล่าวใช้ว่าจะไม่ได้รับการต่อต้าน ในปี 1851 นางบুমเมอร์ (Mrs. Bloomer) ได้มายังประเทศอังกฤษเพื่อพยายามชักชวนพวกผู้หญิงให้เปลี่ยนมาสวมเสื้อผ้าที่คลุมตัวขึ้น คือ กระโปรงยาวเลยเข่า แต่สวมกางเกงตัวโตที่ยาวจนถึงข้อเท้าอยู่ด้านในกระโปรง (ภาพที่ 14) ความพยายามดังกล่าวได้รับความสนใจอย่างมาก พวกผู้หญิงเริ่มลองสวมกางเกงดังกล่าว แต่พวกผู้ชายเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการก้าวก้ายสถานภาพอภิสิทธิ์ของฝ่ายชาย จนในที่สุด การกระทำของนางบুমเมอร์ก็ไม่สำเร็จ มีเพียงลูกภาพสตรีที่มีหัวก้าวหน้า เพียงไม่กี่คนที่เปลี่ยนแปลงการแต่งกายของตนแต่คนชั้นสูงนั้นปฏิเสธ

แฟชั่นดังกล่าว นางบูมเมอร์ต้องรอเป็นเวลาเกือบ 50 ปีกว่าที่แฟชั่นประเภท บูมเมอร์ จะกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งหนึ่ง

ภาพที่ 14 แบบเสื้อของ นางบูมเมอร์ (1850)

แต่ต่อมาในกลางศตวรรษที่ 19 เป็นช่วงที่เพศชายมีอิทธิพลมากเสื้อผ้าที่แยกความแตกต่างระหว่างชายและหญิงเห็นได้ชัดเจนและ แคริโนลาย ก็แสดงความแตกต่างอย่างดี

แต่กระโปรงแบบ แคริโนลาย ยังให้ความรู้สึกว้าเหว่ เข้าใจให้ผู้หญิงมากนักรู้ไม่ได้ เพราะกระโปรงที่ขยายกว้างนั้นเหมือนกับจะบอกว่า เธอไม่สามารถเข้ามาใกล้ฉันพอที่จะจับมือฉันได้ แต่จริง ๆ แล้วกระโปรงแบบนี้เป็นเพียงมารยาเพราะความจริงกระโปรงแบบนี้ทำให้ดูสวยเชิญชวนเพศตรงข้ามตลอด ช่วงทศวรรษที่ 40 รองเท้าของผู้หญิงจะเป็นแบบไม่มีส้นและจะมองไม่ค่อยเห็นเ้าระกระโปรงยาวมาก แต่สมัยนี้รองเท้าบูทเริ่มมีบทบาทมากจึงทำให้สวมรองเท้าส้นสูงกันมากขึ้น

ในยุคก่อน ๆ พวกนักออกแบบเสื้อผ้าจะเป็นพวกที่สงบเสถียรและจะออกไปหาพวก

ภาพสตรีตามบ้าน พวกนักออกแบบส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง แต่ปัจจุบันนี้ M. Worth ชาวอังกฤษซึ่งแม้ว่าเป็นผู้ชาย แต่ก็เป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากต่อแฟชั่นในกรุงปารีส เป็นเวลาถึง 10 ปี และเขาจะให้พวกผู้หญิงที่ต้องการให้เขาออกแบบกลับต้องมาหาเขาเองที่บ้าน

แครินโนลาย ได้รับความนิยมเป็นเวลาประมาณ 15 ปีและได้รับความนิยมมากที่สุดในปี 1860 ในตอนนั้นแครินโนลาย จะพวออกทั้งด้านหน้าและด้านกลึงพอ ๆ กัน กระโปรงก็เลยดูคล้ายรังผึ้งไม่เพียงแต่ด้านหน้าเท่านั้นรวมทั้งด้านกลึงด้วย ส่วนของเลื้อตั้งแต่เอวขึ้นไปนั้นจะคับรัดรูป ถ้าไปนอกบ้านพวกผู้หญิงจะใส่ผ้าคลุมไหล่ด้วย หมวกคลุมผมก็จะนิยมขนาดเล็ก ด้วยจะลวมค่อนไปด้านหลัง เพื่อให้เห็นผมด้านหน้า (ภาพที่ 15) ต่อมากระโปรงแบบแครินโนลายจะพวเฉพาะด้านหลัง ด้านหน้าเริ่มน้อยลงไป จึงเกิดแบบใหม่ขึ้น

ภาพที่ 15 เลื้อท่อนบนที่ใส่กับแครินโนลาย

ชัยชนะของประเทศฝรั่งเศส ในปี 1870 และปัญหาต่าง ๆ ที่ตามมาในระยะเล้งทำให้กรุงปารีสไม่มีรูปลักษณะของตนเองซึ่งระยะหนึ่ง และกินเวลาอยู่นักหนึ่งกว่าที่ปารีสจะ

กลับมาฟูฟ่ออีกครั้ง นักเขียนร่วมสมัยรู้สึกว่แฟชั่นตอนต่อมาเริ่มเรียบง่ายขึ้นแม้ว่าในสายตาของคนทั่วไปยังรู้สึกว่เสื้อผ้าในสมัยต้น ๆ ของปี 1870-1877 ยังคงใหญ่โตและหรูหราอยู่ เสื้อผ้าดูหรูหราเกินควรเสียด้วยซ้ำไป อันเนื่องมาจากสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดขึ้นใหม่ในช่วงนั้น 2 อย่างคือ อย่างแรก เครื่องเย็บผ้า และอีกอย่างคือสีย้อมผ้า ซึ่งทำให้สีอ่อน ๆ ในทศวรรษก่อนหน้านี้ ไม่ได้รับความนิยมอีก จะถูกแทนที่ด้วยการใช้สีสด ๆ พวกผู้หญิงเริ่มใส่เสื้อรัดรูป ช่วงบนมีสีแตกต่างจากสีของกระโปรง และใช้ผ้าต่างชนิดกันชั้นหนึ่งมีลวดลาย และอีกชั้นหนึ่งใช้ผ้าพื้นไม่มีลาย ส่วนขอเสื้อที่มีลวดลายจะมีระบายที่ทำจากผ้าที่ไม่มีลาย ส่วนของเสื้อผ้าที่ไม่มีลวดลายจะทำระบายที่ทำจากผ้าที่มีลายในทางกลับกัน (ภาพที่ 16)

ภาพที่ 16 การใช้ผ้าสีสลับกันเมื่อเกิดการย้อมผ้าขึ้น

หมวกเข้ามามีบทบาทมาก หมวกแบบ บอนเน็ต (Bonnets) จะมีขนาดเล็กมากโดยจะสวมโผล่มาทางด้านหน้าผาก และจะอยู่เหนือมวยผมมวยใหญ่ มักดัดเป็นขดหรือถักเป็นเปีย สมัยนี้พวกผู้หญิงนิยมให้ผมตัวเองกตมาก ๆ ซึ่งผู้หญิงจำนวนมากก็มีผมไม่พอ จึงได้มี

การลั่งผมปลอมมาจากต่างประเทศ จำนวนมากมาย เลื้อแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือแบบชุดติดกัน ที่เรียกกันว่า 프린เซล ลีโวล์ (Prince Style) และแบบที่ตัวเลื้อและกระโปรงแยกออกจากกัน

พริ้นเซล ลีโวล์ เป็นแบบที่ได้รับความนิยมมาก บางครั้งเลื้อแบบนี้จะมีกระดุมติดด้านหน้าเป็นทางตลอด ความนิยมของ Dicken's Barnaby Rudge ทำให้เกิดเลื้อแบบที่เรียกว่า ดอลลี่ เวอร์เด็น (Dolly Varden) ซึ่งเป็นเลื้อผ้าแบบหนึ่งของเลื้อผ้าสมัยศตวรรษที่ 18 เลื้อผ้าแบบนี้จะสวมเข้าชุดกันกับหมวกที่ลงมาจากด้านหน้าผาก ปลายทศวรรษนี้เลื้อผ้าแบบดักได้เข้ามาเป็นที่นิยมอีก ซึ่งนางแล้งไทร์ (Mrs. Langtry Jersey Lily) เป็นผู้ทำให้เป็นที่นิยม เลื้อแบบนี้จึงรู้จักในนามของ เจอร์เซเดส (Jersey Dress) เลื้อผ้าอีกแบบคือ ทีกราวน์ (Tea Gown) ซึ่งเป็นเลื้อแบบหลวม พอที่จะไม่ต้องสวมกางเกงรัด (Stays) แต่เดิมนั้นเลื้อแบบนี้เรียกว่า เลื่อนอน (Robe de Chambre) ทำให้รู้วามาจากประเทศฝรั่งเศส ในปลาย 1870-1870 เลื้อแบบนี้ได้รับการตัดเย็บและตกแต่งอย่างปราณีต โดยการติดระบายลูกไม้ต่าง ๆ เลื้อแบบนี้ผู้หญิงวัยกลางคนจะให้พร้อมกับใส่หมวกลูกไม้คู่กัน

กลางทศวรรษนี้อะไรต่อมิอะไรจะถูกมาประดับเยอะแยะไปหมด ด้านหลังของกระโปรงยังพองอยู่แต่จะพองลงต่ำ แม้แต่ชุดกลางวันยังแต่งเป็นกระโปรงหางยาวเป็นรูปไปเลยทีเดียว และกระโปรงลักษณะนี้ รัสกิน (Ruskin) นักเขียนชาวอังกฤษและคนอื่น ๆ วิจารณ์เพราเขาเห็นว่ากระโปรงแบบนี้ ผิดลัทธิลักษณะเป็นกระโปรงที่รุ่มร่ามมาก และประมาณปี 1876 พวกเราพบในหนังสือ พัช (Punch) ว่าชุดภาพการ์ตูนจะวาดรูป ผู้หญิงที่นุ่งกระโปรงที่รัดมากจนไม่สามารถนั่งลงหรือเดินขึ้นบันไดได้ และตรงเอวรัดแน่นมากด้วยลูกไม้ และยังทำให้เล็กลงอีกโดยใช้กางเกงรัด ดังนั้นถ้าดูภายนอกก็เหมือนกับว่าเลื้อแบบรัดตัวจะไหลลงมาตรงจุดแหลมข้างหน้า แฟชั่นแบบนี้โดดเด่นมากในระหว่างทศวรรษที่ 80 ตอนต้น กระโปรงที่อยู่ใต้เลื้อรัดรูปนั้นถูกตกแต่งให้พองทำให้เอวดูเล็กลง ในตอนกลางของทศวรรษที่ 80 มีคู่แข่งของความพองนั้น แต่เป็นแบบที่ต่างกันออกไป เป็นแบบที่บานเริ่มจากล่วนที่เล็กของด้านหลัง แต่โครงที่ช่วยคุนั้นไม่เป็นเครื่องประดิษฐ์ของผมม้าอีกแล้ว ดังที่มันเคยเป็นในช่วงต้นของทศวรรษที่ 70 ได้มีการผลิตเครื่องเสริมกันด้านหลังออกมาหลายแบบที่มีคุณสมบัติ ทำให้ผู้สวมใส่ไม่ร้อนเพราะเป็นตารางโปร่ง ๆ ระบายอากาศได้ดี สามารถยกขึ้นเมื่อเวลานั่งลง และเมื่อลุกขึ้นมันจะหันไปข้างหน้าอย่างอัตโนมัติ เราเรียกผลิตภัณฑ์ชิ้นนี้ว่า แล้งไทร์ บรัทเทล (Langtry Bustel) สิ่งประดิษฐ์นี้เป็นสิ่งประดิษฐ์อีกชิ้นหนึ่งที่วิเศษมากในประวัติศาสตร์ของแฟชั่นทั้งหมด

เราไม่สามารถละเลยไม่ศึกษาเรื่องในช่วงยุค 80 ของศตวรรษที่ 19 ซึ่งบางช่วง

อ้างอิงถึง สุนทรียศาสตร์ทางการแต่งกาย และการเปลี่ยนแปลงของ The Rational Dress ปัญญาชนบางคนเริ่มสวมเสื้อผ้าที่ได้รับอิทธิพลของพวก ฟรี-ราฟาแอลส์ เพื่อต่อต้านพวกแพชั่นทูเรต ๆ ทั้งหลายในช่วงนั้นพวกเขาก็ยังคงต้องเดินตามสายทางของแฟชั่นแต่สวมเสื้อผ้าที่หลวมกว่า มีแขนเสื้อใหญ่ และไม่สวมใส่กางเกงรัด รองเท้าไม่มีส้นและนุ่มกว่า ทรงผมก็เป็นทรงการน้อยลง นังลีโอซ์เขียนประชดประชันเสื้อผ้าเหล่านี้ โดยเฉพาะเสื้อผ้าทางสุนทรียภาพ ของผู้ชายที่เป็นกางเกงขี้น้ายาวถึงเข่า แจ็คเก็ตกำมะหยี่ เน็คไทเป็นริ้วและหมวก เสื้อแบบนี้ ออลก้า วายด์ (Oscar Wilde) ก็ใส่ สมาชิกของ Rational Dress Movement ซึ่งก่อตั้งในปี 1881 นั้นกังวลกับการที่อันสมัยนี้ทำให้เสียสุขภาพและต่อต้านสิ่งเหล่านี้ ถึงแม้ว่าพวกเขาจะได้รับการปฏิเสธจากหลายคนในตอนนั้น แต่ต่อมาก็ได้รับความสำเร็จเพื่อผู้หญิงเริ่มมีชีวิตที่วุ่นวายมากขึ้น ดังนั้นกางเกงรัดหน้าท้องที่อึดอัดจึงไม่เป็นที่นิยมอีกต่อไป (ภาพที่ 17)

ภาพที่ 17 เสื้อผ้าของพวกที่ได้รับอิทธิพลของพวกฟรี-ราฟาแอลส์

เสื้อผ้าผู้ชายทั่ว ๆ ไปในช่วงนั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก เสื้อคลุมที่ตรงขอบล่างด้านหน้าตัดออกเฉียง ๆ นั้นจะใส่แต่ในตอนค่ำ และประดับด้วยผ้าไหมสีดำ สำหรับตอนกลางวัน เสื้อคลุมที่มีแขนจะเป็นที่นิยม เสื้ออีกแบบหนึ่งคือเสื้อคลุมตอนเช้า ตัดออกเป็นโศกเหนือสะโพกและมีกระดุมติดสูงเหนืออก ในหมู่เด็กหนุ่ม แจ็คเก็ตสั้นเป็นที่นิยมขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะที่อ็อกฟอร์ดและแคมบริดจ์ เสื้อแจ็คเก็ตแบบ รีเฟอร์ (Reefre) จะใส่โดยเฉพาะตอนเล่นเรือยอร์ชเช่นกัน เป็นเสื้อแจ็คเก็ตแบบสั้นรัดแน่นและมีทรงหน้าอกสูงขึ้น อิทธิพลของกีฬาจะเป็นที่สังเกตได้ชัดในยุคนี้ กีฬาใหม่ทุกชนิดเริ่มเป็นที่นิยม และเป็นการยากที่จะใช้เสื้อแบบเก่า ๆ มาใช้เล่นกีฬา สำหรับกีฬายิงปืน พวกผู้ชายจะใส่นอร์โฟคแจ็คเก็ต (*Norfolk Jacket) ซึ่งจะมีเข็มขัดและกลีบเป็นทางขาว กางเกงหลวมยาวตั้งแต่สะโพกถึงเข่า และมีผ้าพันแข้ง ส่วนหมวกนั้นจะเป็นผ้านุ่มและบางครั้งจะเป็นรอยบุบเหมือนหมวกลัทธิทหารทรงกลมแต่ก่อนเสื้อ ครีเก็ตก็เหมือนสมัยนี้เพียงแต่ตัวสมัยนี้อาจใส่เสื้อเชิ้ตสีได้ เสื้อคอ絲ดกำลังอยู่ในแฟชั่นในสมัยนี้มาก

สำหรับกีฬาขี่จักรยานนั้น เสื้อจะออกแบบอย่างพิเศษ คือกางเกงตั้งแต่สะโพกถึงเข่าจะแน่นมาก เสื้อแจ็คเก็ตจะเหมือนพวกทหาร และมีหมวกเก็บเล็ก ๆ คนที่สวมเสื้อเช่นนี้จะมีการติดตัวไปด้วย เพื่อใช้เป่าให้สัญญาณเวลาอยู่บนถนน แต่แบบแฟชั่นดังกล่าวดูเหมือนว่าในประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมันจะไม่ได้มีการยอมรับแม้ว่าทั้ง 2 ประเทศจะนิยมขี่จักรยาน พอ ๆ กับประเทศอังกฤษ (ภาพที่ 18)

ส่วนเสื้อคลุมที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือแบบคริสเตอร์ฟายด์ (Chesterfield) ในตอนแรกนั้นมีความยาวถึงหัวเข่า และค่อนข้างยาวมากขึ้นเรื่อย ๆ เสื้อคลุมชนิดนี้ทำจากผ้ามิลตัน ไหมพรม โดยใช้สีดำ สีน้ำตาล สีฟ้า หรือไม้ก็เป็นสีเทา เสื้อที่สวมด้านในก็เหมือนกับเสื้อในของพวกเสื้อคลุมของบาทหลวง เพียงแต่ว่ามันจะหลวมและส่วนใหญ่จะทำด้วยผ้าหนัก ๆ ส่วนหมวกจะใส่หมวกเก็บที่เข้าชุดกับเสื้อคลุม ในตอนกลางคืนเสื้อคลุมแบบนี้ก็คงยังอยู่เช่นเดิมเพราะเป็นทางการ และเสื้อแจ็คเก็ตที่สวมสำหรับตอนอาหารเย็น จะนิยมสวมอยู่กับบ้านหรือทานอาหารที่คลับมากยิ่งขึ้น เมื่อสุภาพสตรีปลดเกษียณแล้ว เธอจะสวมเสื้อแจ็คเก็ตแบบหางสั้นได้ ซึ่งคล้ายกับเสื้อแจ็คเก็ตสำหรับตอนเย็น

มีอะไรแตกต่างเล็ก ๆ น้อย ๆ ระหว่างเสื้อของผู้ชายในยุค 80 ในศตวรรษนี้และในยุค 90 ด้วย ยกเว้นการเพิ่มจำนวนในการใช้ เสื้อผ้าที่ใช้ตามแบบแผนมากนักแต่มันก็ยังคงผูกติดกับที่จะใส่เสื้อแบบอื่นนอกเหนือจาก เสื้อแบบพวกบาทหลวงและเสื้อคลุมตอนเช้าสำหรับเข้าไปในเมือง เสื้อเลาจ์ชุด อาจจะเป็เสื้อผ้าสีน้ำเงินเข้มหรือผ้าสักหลาดเส้นใหญ่มีลวดลาย ถ้าสวมเสื้อเลาจ์ ชุดแล้วก็อาจจะสวมเสื้ออีกแบบพู่ฟ่า ซึ่งบางครั้งอาจจะมีลวดลายลึกลับมาก กางเกงขายาวในช่วงต้นของยุค 90 จะมีรอยตรงส่วนบนกลาย ๆ แบบ

และพวกหนุ่ม ๆ จะสวมกางเกงแบบนี้โดยจะพับขาขึ้น

เน็คไทและโบว์ อาจเปลี่ยนแปลงไปได้หลายรูปแบบ ลางครั้งพวกนี้ก็เห็นแบบลำ
เรีจรูป ส่วนสูงคอเสื้อจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วง 10 ปีนี้ คอเสื้อยาวขึ้นจนติดอก ในที่
สุดความผูกพันก็หมดไปจากแฟชั่นผู้หญิงรวมทั้งกระโปรงที่บานมาก ๆ ก็หายไปด้วย เสื้อชุดจะ
ราบตรงสะโพก และจะเข้ารูปมากขึ้น กระโปรงจะยาวและเป็นรูปประฆัง และมักจะสวม
กระโปรงหางยาว แม้จะสวมเดินในที่วุ่นวายก็ตาม ชุดกลางวันจะมีคอสูงเสื้อประดับด้วย
ลูกไม้จำนวนมากแม้แต่เสื้อสำหรับตอนกลางวัน จะประดับประดาอย่างประณีต ชุดกลางวัน
บางชุดทำจากชุดผ้าลูกไม้ทั้งตัว แม้แต่กระโปรงขึ้นไปก็ประดับด้วยผ้าลูกไม้จำนวนมากซึ่ง
สมัยนี้เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเวลาข้ามถนนนั้นจะต้องยกกระโปรงขึ้นด้วยมือข้าง
เดียว ดังนั้นท่าทางเช่นนั้นใน สมัยนี้จะถือว่าเป็นการยั่วยวน แขนเสื้อว้างตอนต้นของช่วง 10
ปีนี้ จะมียอดแหลมตรงช่วงไหล่และค่อนข้างแคบได้มีขนาดใหญ่ขึ้น แขนเสื้อบางอันนั้นใหญ่ข
นาตต้องมีหมอนยึดไว้ด้านในเพื่อให้เข้ารูปอยู่ตัว

ภาพที่ 18 เสื้อสำหรับขี่จักรยาน 1878-1880

ในช่วงนี้ การขี่จักรยานเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะใส่เสื้อผ้าที่แบ่งเป็นสองตอน เพราะมันเป็นไปได้ที่จะขี่จักรยานขณะที่สวมกระโปรงยาว วิธีแก้ไขก็โดยการแยกกระโปรงออก กระโปรงจะมีขนาดกว้างและมีกางเกงรัดขาที่เรียกว่า บวมเมอร์ แบบนี้เป็นที่ตื่นตาตื่นใจพอ ๆ กับบวมเมอร์แบบเก่าในปียุค 50 ในศตวรรษนี้แต่แฟชั่นแบบนี้ได้รับการประณามจากนักหนังสือพิมพ์และ พวกพระลอนลาสนา แต่ก็ไม่มีผลอะไร เพราะพวกผู้หญิงสาวก็ยังคงสวมกระโปรงดังกล่าว ที่จริงแล้วความกระตือรือร้นในการเล่นกีฬากลางแจ้งทุกประเภททำให้จำเป็นต้องสวมเสื้อผ้าที่เหมาะสมและเสื้อที่เรียกว่า เทลเลอร์สลุท ก็เป็นที่นิยมมาก เทลเลอร์สลุท ประกอบด้วย แจ็คเก็ต กระโปรงและ เสื้อนอกของผู้หญิงออกไปทำงานพวกหล่อนจะยืนกรานสวมหมวกแบบผู้ชายและคอเสื้อสีขาวแข็ง ๆ แบบผู้ชาย เสื้อกีฬาลำหรับผู้หญิงโดยทั่วไปจะมีน้ำหนักมาก ทำจากพวกผ้าทอในบ้าน หรือผ้าสักหลาดและสีผ้ามักจะเปลี่ยนสี

ตลอด 10 ปีนี้หมวกจะมีขนาดเล็ก เสื้อผ้าที่สวมใส่ออกไปนอกบ้านจะประกอบด้วยเสื้อคลุม ไม่มีแขน เสื้อโค้ท และเสื้อคลุม โดยที่ 2 อย่างแรกสามารถสลับเปลี่ยนกันได้ แต่เสื้อคลุมมักจะสั้นกว่า สวมทับกับโหล่นอติ และยาวถึงสะโพก เสื้อคลุมไม่มีแขนในช่วงแรกมักจะมีคอสูงถึงหูเลยทีเดียว โดยใส่ลวดให้ทรงตัวอยู่ได้ ผู้หญิงส่วนมากสวมเสื้อคลุมมีแขนเหมือนพวกผู้ชาย และเสื้อโค้ทที่ยาว 3 ส่วน รองเท้าจะมีสันสูงมากและมีลูกไม้ประดับด้านหน้า รองเท้าบูทอาจจะประดับด้วยลูกไม้หรือกระดุม รองเท้าทำจากหนังหรือผ้า ส่วนถุงเท้าชั้นในเกือบจะพูดได้ว่ามักจะเป็นสีดำ ในตอนกลางคือนิยมสวมถุงมือยาวหนึ่งกลีบชนิดอ่อน โดยมีกระดุมติดอยู่บางครั้งมีถึง 20 เม็ด และถือพัดใหญ่มากที่ทำจากขนนกกระจอกเทลและสวมเลครีองประดับมากมาย สีที่ใส่โดยทั่วไป จะค่อนข้างสดใส และตัดกันแต่สีที่นิยมมากจะเป็นสีเหลือง

การเมืองก็มีอิทธิพลต่อวงการแฟชั่น อิทธิพลของกรุงปารีสยังคงมีอยู่มากและรัฐบาลฝรั่งเศสเริ่มมี สัมพันธมิตรกับรัสเซีย กองทัพรัสเซียเยือนเมือง Toulon ในปี 1893 และ 3 ปีต่อมาจักรวรรดิรัสเซียทรงเล็ดจเยือนกรุงปารีส สิ่งนี้ได้เปิดฉาก การนิยมขนสัตว์ทั้งหญิงและชาย ซึ่งแต่ก่อน ขนสัตว์เกือบจะเป็นสิทธิพิเศษของผู้ชายฝ่ายเดียว แต่ยุคนี้กลับเปลี่ยนไป คือฝ่ายหญิงจะสวมชุดขนสัตว์ทั้งชุดไม่ใช่แค่ตามขอบเท่านั้น ในขณะที่เสื้อขนสัตว์ผู้ชาย จะมีแค่ด้านในของเสื้อ จะเห็นขนสัตว์ตรงแค่ปกเสื้อและขอบแขนเสื้อเท่านั้น

ในปียุค 90 ในศตวรรษเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนค่านิยมสังคมเก่า ๆ ได้ถูกกลืนเลือนหายไป โดยที่พวกเศรษฐีจากสหรัฐอเมริกา และคนรวยที่เกิดขึ้นใหม่จะเข้าแทนที่พวกขุนนางกลุ่มสุดท้ายไป สำหรับคนหนุ่มคนสาว จะมีอิสรภาพมากขึ้นโดยเห็นได้จาก เสื้อชุดกีฬาของพวกเขาและความพิเศษของเสื้อผ้าทั่ว ๆ ไปของพวกเขาเป็นแบบง่าย ๆ จนเหมือนกับลมันวิคตอเรียอีกครั้งหนึ่ง

ศตวรรษที่ 20

จากปลายศตวรรษที่ 19 ถึงศตวรรษนี้ บรรยากาสทางสังคมเศรษฐกิจของ 2 ชาติ คืออังกฤษและฝรั่งเศส เต็มไปด้วยความหรูหรา ฟุ่มเฟือยและฟุ้งเฟ้อยิ่ง ในอังกฤษเรียกยุค เอ็ดเวิร์ด ขณะที่ฝรั่งเศสเรียกตนเองว่า La BelleEpoque ในอังกฤษสังคมและราชสำนักยิ่งเคยแยกจากกันมีความล้าหลือมกันบ้าง เริ่มก้าวหากันโดยทำตามตัวอย่างของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ด ซึ่งเริ่มลดพระทัยชีวิตของคนธรรมดา ยุคนี้เป็นยุคที่ทุกสิ่งค่อนข้างจะเกินต้องการไปหมด เป็นยุคของการเต้นรำ งานเลี้ยงปาร์ตี้ตามบ้านพักในชนบทคนใช้เงินแต่งงานมากขึ้น มีการกินเลี้ยงเที่ยวสนุกสนาน แข่งม้า ยิงนก เล่นเรือใบ หนุ่มสาวมีความอิสระและปล่อยตัวในสังคมมากขึ้นผู้คนอยู่ติดเที่ยวสนุก ในฤดูหนาว คนในวงสังคมชั้นสูงพากันไปชุมนุมตามหาตรีเวียร์รา มอนทีคาร์โล และที่พักผ่อนหย่อนในตามริมทะเลเมดิเตอร์เรเนียนแห่งอื่น ๆ ฝรั่งเศสและอังกฤษมีรสนิยม และอารยธรรมร่วมกัน ในฝรั่งเศส ปารีส วังเป็นศูนย์กลางศิลปะและสังคมโลกตะวันตก ตระการด้วยแสงสีของแนวลิบิเยนิยม บัลเลต์รัสเวียทุกคนคลั่งไคล้เลิยวดนตรี จังหวะเต้นรำเครื่องเล่นจานเสียงและสามารถปรับตัวเข้ากับยุคสมัยและชีวิตใหม่เต็มที่

ศตวรรษที่ 20 เป็นยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงของสถานภาพของสตรี จากหญิงที่ถูกเก็บเนื้อเก็บตัวไว้กันครวมาเป็นหยิวที่ก้าวขึ้นมาเคียงบ่าเคียงไหล่ชาย และกำลังเรียกร้องสิทธิเสมอภาพในหลาย ๆ ด้าน อะรากง กวีร่วมสมัยชาวฝรั่งเศสเคยกล่าวว่า สตรีคืออนาคตของบุรุษ และรัฐบุรุษของโลกอย่าง วินสตันเชอร์ชิลยังกล่าวยกย่องว่า ผู้หญิงนักจะอยู่เบื้องหลังของความสำเร็จของชาย

ลักษณะของการแต่งกาย ลีสรร เสื้อผ้า ละท่อนการมองดลกที่ลดในสำหรับคนที่มีเงิน ใช้จ่ายเต็มที่ เสื้อผ้าดูเหมือนถูกออกแบบให้สำหรับงานรื่นเริงหรืองานเต้นรำ ทศวรรษแรกของศตวรรษใหม่ นิยมผู้หญิงที่มีอายุมากขึ้น มีความเชื่อมั่น ในเย้น โดยเฉพาะผู้หญิงที่มีหน้าอกใหญ่ วังได้รับการเป็นให้เด่นโดยการใส่ที่รัดเอวที่เรียกว่า เอว โคทเซ็ท (ภาพที่ 19) ซึ่งช่วยเสริมหน้าอก และลดพุงที่ยื่นออกมาไปทางด้านหลังมากขึ้น ทำให้ร่างกายมีลักษณะรูปร่างตัวเหมือนตัว S กระโปรงมีลักษณะแบบไปตารูปร่างของละโปก ชายกระโปรงบานออก คล้ายรูปประฆังตัวเสื้อและกระโปรงประดับด้วยลูกไม้ทั้งชุด มีทั้งลูกไม้แท้และลูกไม้เทียมโครเซตจากโอร์แลนด์ ผมเกล้าสูงขึ้นและมีหมวกแบน ๆ ติดบนศีรษะ ชุดกลางวันจะมีให้ตั้งดูสวยงาม ใส่ถุงมียาว ติดขนนกกระจอกเทคแถบล่าคอ ชุดกลางคืนยังนิยมเปิดคอ และไหล่มาก นอยมลิเย่น ๆ ชมพูอ่อน น้าอ่อน ใช้ผ้าตะวันออก บางคนยังใส่กางเกงอาเริ่มไว้ใต้กระโปรง และนิยมสวมหมวกปีกกว้าง ทำให้รูปร่างสตรีในชองนี้ เป็นลักษณะสามเหลี่ยมหัวกลับ ตรงข้ามกับการแต่งกายในปี 1860 อย่างสิ้นเชิง Poiret เป็นตัวอย่างลักษณะนัก

ออกแบบยุคใหม่ของฝรั่งเศสที่สร้างผลงานออกมา โดยให้สัมพันธ์กับศิลปะแขนงวิจิตรศิลป์ที่กำลังรุ่งเรืองในยุคนั้น ทำงานร่วมกับศิลปินแห่ง Lepape Iribe Erte' ศิลปิน Raoul Dutey ก็ออกแบบลายผ้าให้เขา นอกจาก Poiret จะเป็นผู้ปฏิวัติรูปทรงการแต่งกายในศตวรรษที่ 20 แล้ว เขายังริเริ่มสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้กับวงการเลมอ และกล้าสำแบบเสื้อกิโมโนของญี่ปุ่น กางเกงแขกเตอร์กิ หมวกผ้า ลักษณะที่เรียกว่า Exotic มาปรับปรุงใช้ เขาสามารถจับอารมณ์ของคนในยุโรปยุคนี้ที่ชอบอยู่อย่างเจ้าชาย เจ้าหญิง อย่างดี ในช่วงศตวรรษที่ 20 หญิงที่มีเองเล็กที่สุดในปารีสเป็นนักร้องชื่อ โปแลร์ เธอมีรอบเอวเพียง 42 เซนติเมตร และสามารถเอาสร้อยคอมาพันเอวไว้แทนเข็มขัดได้ทีเดียว

ต่อมาในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 พวกผู้หญิงนึกสังหรณ์ว่า เยอรมันไม่ล้อเล่นแน่ และคงจะบุกฝั่งเศสในเร็ว ๆ นี้ เจ้าหล่อนทั้งหลายจึงเตรียมตัวเตรียมใจที่จะทำงานแทนผู้ชายที่ต้องออกแนวหน้า การแต่งการจึงเปลี่ยนแปลงไปซึ่งทำให้กระโปรงสั้นขึ้นมานิดหนึ่ง เริ่มจากคนนิยมใส่ Tunic อีกตัวกับกระโปรงแคบ ๆ ตัวนี้นี้ยาวต่ำกว่าเข่า ชุดนี้ทำให้หญิงสาวไม่สะดวกในการทำงาน จึงทิ้งกระโปรงตัวใน และใส่แต่ โทนิค ตัวนอก แต่รูปร่างกระโปรงยังรักษาเส้นตรงเหมือนเดิมและพยายาม ให้ออกแบบเส้นเอวบางครั้งมาอยู่ตรงสะโพก จนถึงปี 1925 กระโปรงสั้นขึ้นมากจนก่อให้เกิดคำครหาขึ้นมา เสียงกล่าวหาและคำคัดค้านไปทั่วประเทศอเมริกา และยุโรป ทั้งจากสถาบันศาสนา กฎหมาย และเอกชนว่ากระโปรงสั้นทำให้ศีลธรรมเสื่อมประกอบกับการที่การปฏิวัติกระโปรงสั้นทำให้เกิดผู้หญิงแบบใหม่ขึ้นมา คือเด็กสาวที่พยายามแต่งตัวให้คล้ายเด็กผู้ชายมากที่สุด นอกจากใส่เสื้อผ้าเป็นเส้นตรงตามแบบ Poiret แล้ว ผมยังตัดสั้นเป็นผมทรงบ๊อบ และต่อมาเป็นผมทรงซิงเกิ้ล (Shingle) ที่ตัดให้เข้ากับรูปทรงศีรษะมากที่สุด จนถึงทรง Eton Crop ซึ่งเลียนแบบทรงผมนักเรียนชายโรงเรียนอีกด้วย ความนิยมแบบนี้แพร่ไปทั่วอังกฤษและอเมริกา แต่หญิงสาวชาวฝรั่งเศสมีความเป็นผู้หญิงมากกว่าที่จะแต่งกายแบบเด็กผู้ชาย ความนิยมมากมายนี้ทำให้ห้องเสื้อต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียง เช่น Doucet, Douillet, Derscoll และแม้แต่ Poiret ที่เคยมีชื่อเสียงมากในปี 1910 ต้องปิดกิจการลงเพราะไม่ยอมที่จะตัดเสื้อแบบนี้ หลังจากนี้มีช่างเสื้อชื่อใหม่ ๆ ขึ้นมาแทนมากมายส่วนใหญ่เป็นสตรี เช่น Mme Paquin และ Madeleine Vionnet ซึ่งพยายามปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยและยอมรับของใหม่ ๆ โดยเฉพาะ Madeleine Vionnet ซึ่งเป็นสถาปนิก ได้พัฒนาผลงานออกมาจนถือเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งสามารถสร้างความพอเหมาะ ความสมดุล และความกลมกลืน ระหว่างเสื้อผ้าและร่างกายได้งดงามมาก

ผู้นำการปฏิวัติเสื้อผ้าปี 1920 ที่มีชื่อและฝีมือมากอีก 2 คนคือ โคโค ชาแนล (Coco Chanel) และ แอลซา ชิปปาราลิ (Elsa Schiaparelli ทั้งสองและนักออกแบบ

แบบเสื้อที่มีชื่ออีกหลายคนในยุคนี้ ไม่ได้เป็นเพียงนักออกแบบเสื้อผ้า แต่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้สร้างงานศิลปะสำคัญให้กับยุคที่เดียว และเช่นเดียวกับ Poiret มีความสัมพันธ์กับศิลปินของยุคด้วย Mme ชาแนล เป็นเพื่อนสนิทของ Jean Cocteau, Picasso และ Stravinsky เธอแสดงให้เห็นผู้หญิงสมัยใหม่รู้ว่า ควรจะแต่งตัวอย่างไร แฟชั่นสงครามโลกครั้งที่ 1 ผู้หญิงออกทำงานขึ้นรถไฟใต้ดินออกกินอาหารตามภัตตาคารค้า ต้มค็อกเทล ทาแก้มแดง และเปิดช่วงขามากขึ้น ชาแนลจึงเสนอความเป็นอิสระและก้าวหน้าในวงการแฟชั่น โดยเฉพาะชุดทำงาน ให้เป็นชุดง่าย ๆ ทำด้วยผ้าขนสัตว์ เจอร์ซี เป็นกระโปรงแบบง่าย ๆ ยาวแค่เข่า มีเสื้อเวสต์เตอร์สวมหัว สวมหมวกเบเร่ร์ แนวคิดการแต่งกายนี้มีผลต่อการปฏิวัติแฟชั่นด้วย เสื้อทำงานในปัจจุบันนี้ถือเป็นเสื้อชุดมาตรฐานสำหรับผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้าน ชาแนลเข้าใจจิตตารมณ์มากกว่าใคร วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เศรษฐกิจ สงคราม เสื้อผ้าเครื่องตกแต่งบ้าน สถาปัตยกรรม ล้วนมีแนวโน้มในทางเดียวกันคือ ความสง่างาม ไม่ร่าเริงและสนองประโยชน์ได้เต็มที่

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อฝรั่งเศสถูกยึด อังกฤษก็เหมือนถูกตัดจากยุโรปอยู่อย่างว่างโดดเดี่ยว ในปารีส แม้การส่งสินค้าออกจะหยุดชะงักลง แต่ห้องเสื้อต่าง ๆ ยังดำเนินงานต่อ พวกเยอรมันพยายามทุกวิถีทางให้ห้องเสื้อร่วมมือด้วย มัธยมแห่งที่ร่วมมือผลิตเสื้อที่คูนิลิก ๆ ออกมา ส่วนในอังกฤษในปี 1941 มีการปันส่วนเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มแฟชั่นเกือบจะหยุดชะงักไปเลย ผู้หญิงต้องใส่เสื้อผ้าที่ตนมีอยู่ เสื้อผ้าที่ทำให้แยกชนชั้นชัดเจนหายไป ถูกล้างขาดแคลน ผู้หญิงต้องเลิกใส่ถุงน่องชั่วคราว บางคนแก้ปัญหาโดยการใส่กางเกงผ้าผูกผมมาแทนหมวก เหลือเพียงสี เดียวที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้ปรุงแต่งโฉมตนเองคือผมวิ่งม้วนเป็นหลอดประบ่า ซึ่งนิยมไปทั่วยุโรป หอการค้าอังกฤษจัดตั้งสมาคม พยายามควบคุมนักออกแบบให้ออกแบบชุด ทำงานใส่ในภาวะสงคราม

เสื้อสงครามยุติลงแฟชั่นฝรั่งเศสตั้งความหวังที่จะกลับฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีก และรัฐบาลก็สนับสนุนโดยเปิดการแสดงแบบเสื้อขึ้นที่พิพิธภัณฑ์ ผู้หญิงอังกฤษไม่ค่อยได้รับประโยชน์มากนัก เพราะยังไม่หลุดจากสภาพการใช้คุปิงซื้อเสื้อผ้าจนถึงปี 1949 แต่แฟชั่นย่อมมีอิทธิพลต่อผู้หญิงแม้จะยังไม่สามารถรับได้เต็มที่เพราะในปี 1947 เสื้อผ้าแบบ นิวลुक ของ ดิออร์ ยังไปถึงมือชาวอังกฤษ ฉะนั้นรูปร่างใหม่ของยุคนี้คือไหล่แคบ กระโปรงบานยาว เอวแอ่นเส้นเอวลักษณะนี้เท่ากับปฏิวัติแนวคิดใหม่ในหลายด้าน แนวโน้มนี้เหมือนกระแสทวนกลับเพราะแสดงถึงความต้องการของผู้หญิงที่จะกลับไปสู่ความมั่นคง มีระเบียบและมีชีวิตสุขสบายแบบชนชั้นกลาง ไม่ต้องการอะไรที่เข้มงวด เช่น นิวลुकก็เป็นได้แค่ความรู้สึกหวนหาอดีต เพราะผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่ได้ต้องการกลับไปจริง ๆ สิ่งที่เขาได้มาใหม่มีค่ามากกว่า นั่นคืออิสรภาพที่ได้มา สัญลักษณ์ที่สำคัญในการแสวงหาอิสรภาพของสตรีคือกระโปรงสั้นเหมือนกับเป็นการ

ประกาศว่า เขาได้สละเครื่องรัดรั้งและกำลังก้าวไปข้างหน้า กระโปรงสั้นหมายถึงความเยาวันย และความเป็นอิสระในปี 1950 วงจรการแต่งกายได้วนกลับไปหาลักษณะกระโปรงในปี 1920 คือเสื้อทรงตรง ๆ กระดปรังสั้นสีซีด และเอวอยู่ผิดที่ เป็นเวลา 10 ปีพอดี คือออร์ออกแบบเสื้อนิวลुकออกมา เขาก็ได้แนะนำเสื้อทรง H ออกมาใหม่ ซึ่งเป็นทรงตรง ๆ สั้นเหมือนรูปทรงกระบอกและเอวต่ำ

กลางปี 1960 กระโปรงสั้นมาอีก สั้นมากกว่ายุคในที่ผ่านมาเรียก มินิลเกิต แต่ความนิยมอยู่ไม่นาน ความสั้นยาวของกระโปรงเปลี่ยนไปมาเหมือนระลอกคลื่นกระโปรงสั้นเกิดขึ้นเป็นปฏิกิริยาต่อกระโปรงยาวปี 1930 และหลังจากมินิลเกิต ในทศวรรษที่ 60 นี้ก็จะมีปฏิกิริยาต่อเนื่องเป็นรูปกระโปรงยาวขึ้นอีกเป็นแม็กซีลเกิตเป็นต้น ไม่ว่าความยาวสั้นจะแปรเปลี่ยนไปอย่างไร ความต้องการของสตรีในศตวรรษนี้ คือชีวิตในสังคมที่เป็นอิสระและมีบทบาทเต็มที่ในสังคม ความคล่องตัวและความสง่างาม ซึ่งเป็นรูปแบบของการปลดแอกสตรีที่สมบูรณ์แบบที่สุด เปิดโอกาสให้ห้องเสื้อฝรั่งเศสได้แข่งขันกันหาแบบที่เหมาะสมกับความต้องการและบทบาทใหม่ ๆ ของสตรีไม่เฉพาะในยุโรป อเมริกา แต่ทวีปอื่น เช่น เอเชีย อเมริกาใต้ และแอฟริกาที่เริ่มรับอิทธิพลตะวันตกเข้าไปด้วย ย่อมไม่มีการวนกลับไปหาเสื้อที่รัดเอว และควบคุม และควบคุมชีวิตอยู่ในวงจำกัดอีกต่อไป

ประวัติศาสตร์การแต่งกายชี้ให้เห็นชัดแล้วว่า เสื้อผ้าของยุคใดย่อมเหมาะสมกับบรรยากาศทางสังคมของยุคนั้น และมีความสัมพันธ์กับวงจรชีวิตด้านอื่น ๆ เสมอ

หมายเหตุ

หัวข้อ ศตวรรษที่ 20 นำมาจาก

วิภาครี สนิทวงศ์ (2525) วิวัฒนาการเครื่องแต่งกายสตรี กรุงเทพฯ : พิ.เอล.การพิมพ์

เสื้อผ้าในปัจจุบัน

เหตุที่จำเป็นต้องทราบเรื่องเสื้อผ้าในปัจจุบัน เพราะการจะหาสิ่งหนึ่งมาใช้กับสิ่งหนึ่งเราจำเป็นต้องรู้ทั้งสองสิ่งเป็นอย่างดี เพื่อที่จะประยุกต์ดัดแปลงให้ทั้งสองสิ่งนั้นเข้ามาประสานกลมกลืนกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้โดยไม่ติดขัด

ในที่นี้จะกล่าวถึงประเภทเสื้อผ้าในสมัยนี้ โดยยึดหลักสากลที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ไม่เจาะจงชาติใดชาติหนึ่งเท่านั้น แบ่งเสื้อผ้าออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. เสื้อผ้าทั่วไป

เสื้อผ้าประเภทนี้เป็นเสื้อผ้าที่เห็นกันอยู่ทั่วไป ด้วยเหตุที่เรากล่าวถึงการจำแนกเสื้อผ้าแบบหลักสากล จึงจำเป็นต้องกล่าวถึงผู้นำด้านแฟชั่นของโลกคือประเทศแถบยุโรป แบ่งออกเป็น 9 ประเภท

1.1 จิลเล็ท (Gillet) เป็นเสื้อคอวีธรรมดา ผ่าหน้าตงอดต่อกระดุม แขนสั้นหรือยาวก็ได้ ใช้สำหรับทับเสื้อเชิ้ต ไม่ใส่กับสเว็ตเตอร์

1.2 สเว็ตเตอร์ (Sweater) เป็นเสื้อที่ใส่เพื่อความอบอุ่น ไม่มีผ้า ใช้รวมหัวเวลาต้องการสวมใส่ ปกเสื้อจะมีหรือไม่มีก็ได้ และไม่ต้องใส่จิลเล็ททับด้วย

1.3 แจ็คเก็ต (Jacket หรือ Bionson ในภาษาฝรั่งเศส) รวมทั้งสูทด้วย เป็นเสื้อคลุม ออกแบบมาเพื่อประโยชน์ใช้สอยมากเป็นเสื้อที่ทำจากผ้าหรือหนังก็ได้

1.4 โอเวอร์โค้ท (Overcoat หรือ Mantean) เป็นเสื้อคล้าย ๆ กับแจ็คเก็ต แต่มีความยาวกว่ามาก

1.5 ทักซีโด (Tuxedo หรือ Smoking หรือ Spencer) เป็นเสื้อเก่าที่ใช้กันมาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 ต่อมาจึงมีผู้ดัดแปลงเป็นสูทในปัจจุบัน โดย ลอร์ด สเปนเซอร์ ชาวอังกฤษ เสื้อประเภทนี้มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน แต่ต่อมาก็มีผู้ดัดแปลงออกไปต่าง ๆ ใช้ในงานสำคัญ กฎเกณฑ์มีดังนี้

1.5.1 ชายเสื้อถึงเอว

1.5.2 ปกเสื้อจะต้องเป็นปกทักซีโดโดยเฉพาะ

1.5.3 กิ๊บเป้าด้านหน้าเสมอ

1.5.4 ท่อผ้ากลางหลัง

1.5.5 กระดุมหน้าประมาณ 6-8 เม็ด

1.5.6 กระดุมข้อมือประมาณ 4-6 เม็ด

1.5.7 เป็นผ้าขนสัตว์ (Wool)

1.5.8 ปกเสื้อด้านในเป็นปกเสื้อถอดได้ ปกนี้เกิดขึ้นประมาณปี 1820-

1890 ตอนนั้นคงไม่มีใครนึกหรือกว่า ความช่างคิดหัวไวของนางอันนา มองตากูร์ภรรยา ช่างตีเหล็กแห่งเมืองทรอย นิวยอร์ก ที่คิดทำปกเสื้อถอดได้ให้สามีใช้ จะเป็นต้นกำเนิดแฟชั่นชายยุคใหม่ ปกเสื้อถอดได้ คดปกแข็งบั้งสีขาวสูง 3 นิ้ว เป็นเครื่องแต่งกายที่ขาดไม่ได้ของกลุ่มชนชั้นสูงในยุคนั้น

1.5.9 ต้องมีผ้าคาดเอวสีเดียวกับเสื้อกางเกง

1.6 เสื้อฝน (Raincoat หรือ Impermeable) เป็นเสื้อยาวปิดเข้า ใช้วัสดุผ้าไม่อมน้ำ แห้งเร็ว แต่ไม่ใช่ผ้าร่ม

1.7 เสื้อกันลม (Windcoat หรือ Cape) เสื้อยาวปิดเจ้า แขนกว้างมาก ไม่ต่อแขน ใช้เนื้อผ้าหนาเพื่อให้ความอบอุ่น ในปัจจุบันมีแบบหลายอย่างมากมาย

1.8 เสื้อสกี (Ski) ใช้ผ้ากันหนาวและลม ผ้ามีความนิ่มมากอาจจะใส่โพลีเอสเตอร์ให้เกิดความร้อนได้ ใช้เมื่อเล่นกีฬาสกีหรือที่มีหิมะ

1.9 เสื้อล่ำสั้ว หรือออกชนบท (Champagne)

นอกจากนี้เรายังสามารถแบ่งกลุ่มเสื้อผ้าพวกนี้ออกเป็น 5 กลุ่มด้วยกันคือ

1. เสื้อสเวตเตอร์ จิลเล็ท ใช้ในฤดูใบไม้ผลิ

2. แจ็คเก็ตและเสื้อทักซิโด แจ็คเก็ตใช้วัสดุที่เป็นผ้าหรือหนังก็ได้ รวมทั้งลุทด้วยใช้สำหรับเป็นพิธีระตอง ส่วนทักซิโดคล้ายกับชุดใช้ในกรณีเดียวกัน แต่เป็นรูปแบบมากกว่า

3. โอเวอร์โค้ท เสื้อฝน และเสื้อกันลม ทั้งสามชนิดนี้ใช้สำหรับฤดูหนาวเป็นส่วนใหญ่ แต่โอเวอร์โค้ทเน้นหนักในฤดูหนาวมากกว่า ส่วนเสื้อฝนใช้ใส่ในฤดูใบไม้ผลิ และเสื้อกันลมใช้ในฤดูใบไม้ร่วง

4. เสื้อสกี ใส่ในฤดูหนาว

5. เสื้อออกชนบทเป็นการนำเอาเสื้อแต่ละกลุ่มมารวมกันอย่างละชิ้น แต่ไม่มีจิลเล็ทและสเวตเตอร์ ใช้ในฤดูใบไม้ร่วง ส่วนมากจะมีเสื้อฝนและแจ็คเก็ตหนึ่ง

จะเห็นได้ว่าการนำมาใช้ของเสื้อผ้าเหล่านี้ จะเปลี่ยนเวียนไปตามฤดูกาลเพื่อให้เข้ากับภูมิภาคและงานพิธีต่าง ๆ ไม่ใช่ตามใจจนไม่มีแบบแผน ยิ่งกว่านั้นเรื่องสีก็เป็นเรื่องสำคัญด้วยและมีวิธีการใช้ตามฤดูกาลเหมือนกัน คือ

ฤดูหนาว สีทึบทึบได้โดดเด่นออกมา

ฤดูใบไม้ผลิ ใช้สีสดใสแต่ไม่มากนัก

ฤดูร้อน สีสดใสมาก สีตรงข้ามกัน

ฤดูใบไม้ร่วง เริ่มกลับมาใช้สีทึบอีกครั้ง

และอีกประเภทหนึ่งคือ เสื้อสกี เป็นการใช้สีโดยเฉพาะ ใช้สีสดมาก เพื่อให้สังเกตเห็นได้ง่าย

2. เลือผ้าชั้นสูง

เป็นเสื้อผ้าที่ต้องใช้ความปราณีตมากและความชำนาญ ใช้สำหรับตัดใส่เฉพาะคนเท่านั้น โดยมาเลื่อประเภทนี้มีราคาแพง ผู้ที่จะออกแบบหรือตัดเย็บได้ดี จำเป็นต้องรู้เสื้อผ้าในอดีต และการตัดเย็บเสื้อผ้าพวกนี้ก่อน

บทที่ 3 กระบวนการทำงาน

อย่างที่กล่าวแล้วว่า การทำแบบเสื้อผ้าในอดีตกลับมาใช้ในปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่แล้วทำในรูปแบบเสื้อผ้าชั้นสูง จึงจำเป็นต้องใช้ความพิจารณาและความเป็นไปได้ของการนำมาใช้ ไม่ใช่เอามาใช้ทั้งหมด แต่เพียงนำมาใช้เพียงบางส่วน เพื่อให้เกิดความแตกต่างของเสื้อผ้าให้เกิดความหรูหรา ยิ่งกว่านั้นการนำมาใช้อย่างถูกต้องวิธี ทำให้เสื้อผ้าออกมาได้ตามที่ใจต้องการ

การสังเกตและพิจารณา

ขั้นแรกของการทำงานคือการพิจารณาว่า เสื้อในอดีตมีจุดเด่นต้อยตรงไหน เรานำเอาเฉพาะจุดที่เด่น ๆ ออกมาเท่านั้น จุดที่สามารถทำให้ทราบได้ทันทีว่า แบบตรงนี้อะมาจากยุคไหนสมัยไหน และเราควรนำเอาจุดใดจุดหนึ่งมาใช้เท่านั้น ไม่ควรจะมากมายจนเกินไป เพราะแต่ละยุคสมัยมีจุดเด่นหลายอย่าง การเลือกนำมาใช้ก็ต้องดูถึงตัวเสื้อผ้าและวัสดุด้วย เช่น ถ้าเนื้อผ้ามีความเป็นลื่นง่าย มีน้ำหนักมาก การนำมาตัดแบบเสื้อผู้ชายก็ไม่เหมาะสม จึงควรนำมาใช้กับชุดผู้หญิงที่หรูหรา

จากการพิจารณา เราสามารถพิจารณาออกเป็นยุค ๆ เหมือนที่เราศึกษามา เริ่มจากศตวรรษที่ 15 ถึง ศตวรรษที่ 20

ศตวรรษที่ 15 เสื้อผ้าจะเรียบง่าย รัดตัวเอว แขนยาวปลายบาน ที่เน้นหนักคือหมวก หมวกจะมีอะไรต่อมื่อะไรมากมาย เราสามารถนำหมวกนี้มาดัดแปลงทำเป็นเสื้อหรือนำวิธีการตัดเย็บมาใช้ เช่น ในยุคนี้วิธีการและประดิษฐ์เครื่องประดับเป็นที่หรูหราและมีเอกลักษณ์มาก ดังนั้นเราเอส่วนนี้มาใช้ได้เป็นอย่างดี ถ้าเรามีเสื้อเรียบ ๆ ตัวหนึ่งแต่นำมาปักแบบยุคนี้หรือลายหมวกเหมือนกัน ก็ทำให้ดูมีความหรูหราได้

ศตวรรษที่ 16 และ 17 ปกคอเสื้อมีความสำคัญมากผ้าลูกไม้ใหญ่และมีคอปกแบบ
พวงมาลัยเกิดขึ้น เสื้อผ้ายังเหมือนศตวรรษที่ 15 แต่มีความหรูหราง่า การใช้หมวกที่ห
รรมากมายก็ลดลง มาที่เสื้อมีการปักกันเงินและทองมา มีการใช้เทคนิคมากแบบฉิต ส่วนนี้
มาใช้ได้อย่างดี

คอปกพวงมาลัย

จากเสื้อคลุม

ศตวรรษที่ 18 เปี้ยยุคสมัยฟื้นฟู และปฏิวัติอุตสาหกรรม ใช้เชื้อแคโรลิน กระโปรง
 เสริมโครงด้านใน เสื้อเปิดอกผ้าไหมหรือซาติน มีโบว์มากมายใช้เสื้อด้านนอกด้านใน ใช้
 เครื่องประดับมาก ขึ้นในมีกางเกงระบายขึ้น ๆ และโครง

จากเสื้อผู้ชาย

ตั้งด้านในขึ้น วิธีทำในอดีต

ศตวรรษที่ 19 และ 20 ไม่ค่อยมีหลักการ จุดเด่นของศตวรรษที่ 19 คือกระโปรง
แน่นกัน เสื้อช่วงบนปิดหมด ใช้ปกเสื้อใหญ่มาก มีระบาย เสื้อรัดมาก ถิ่นร่มและสวมหมวก
แบนพองใหญ่ ช่วงศตวรรษที่ 20 เสื้อเข้ารูป มีหางยาวมากใช้ใส่กับเสื้อทักซิโดของผู้ชาย

จากกระโปรงแน่นกัน

บทที่ 4 ผลและสรุป

ผลที่ได้รับ

แน่นอนที่เดียวว่า ผู้ที่ศึกษาเรื่องนี้จะทราบถึงความเป็นไปเป็นมาของเสื้อผ้าแต่ละยุคสมัย และสามารถนำมาใช้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ วิธีการนี้ได้มีการใช้เป็นเวลานานแล้ว แต่การรวมเป็นตำรายังคงทำได้ยากมาก เพราะจำเป็นต้องการส่วนประกอบหลายเรื่อง อาทิ ประวัติศาสตร์ทั่วไป ประวัติศาสตร์ศิลป์ ประวัติศาสตร์แฟชั่น และการตัดเย็บเสื้อผ้าชั้นสูง ซึ่งแต่ละเรื่องจำเป็นต้องใช้เวลาในการค้นคว้าศึกษาเป็นอย่างมาก และแต่ละเรื่องส่วนใหญ่จะอยู่แยกออกจากกัน ยากที่จะมีผู้รู้หนึ่งผู้ใดสามารถจะรู้ทั้งหมดได้อย่างดี ดังนั้น ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการรวบรวมเรื่องราวของแฟชั่นเท่านั้น

สรุป

ในศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ สามารถที่จะรวมศิลปะการแต่งการในอดีตได้มากพอสมควร โดยชนิดที่เรียกว่า มีแต่เนื้อหาทั้งสิ้น ตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 ถึงศตวรรษที่ 20 ทั้งของสตรีและบุรุษ พร้อมทั้งวิธีการตัดแปลงที่จะนำมาใช้ในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม การตัดแปลงสิ่งเหล่านี้ ยังยากที่จะเขียนออกมาเป็นรายละเอียดอักษรได้ยังต้องจำเป็นใช้ทักษะ และประสบการณ์รวมทั้งความรู้ทางด้านนี้ ของผู้ที่จะนำไปใช้อีกด้วย อย่างที่กล่าวแล้วว่าจะหาผู้ใดจะรู้ในเรื่องราวที่จะนำมาประกอบเป็นรายละเอียดอักษรได้อย่างครบถ้วน ดังนั้น ศิลปนิพนธ์เล่มนี้เป็นเพียงการรวมประวัติศาสตร์แฟชั่นและหลักการตัดแปลงโดยสังเขป

ข้อเสนอแนะ

ผู้ที่จะนำวิธีการนี้ไปปฏิบัติ ยังต้องจำเป็นต้องมีทักษะและมีประสบการณ์ในความรู้ด้านแฟชั่นและการตัดเย็บมากพอสมควร จึงจะทำได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการใช้วิจารณญาณในการพิจารณาการตัดแปลงแล้วออกมาให้ดูลงตัวสวยงาม และมีความคิดสร้างสรรค์ ส่วนผู้ที่จะดำเนินการศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์แฟชั่นต่อจากนี้จึงได้แนะนำว่า ส่วนประกอบอย่างหนึ่งที่สำคัญในการจัดลำดับเรื่องราวได้ดี คือประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองในอดีต ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ซึ่งจะมีหลายครั้งที่เกี่ยวข้องคล้อยกับการออกแบบเครื่องแต่ง

กาย ต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกันทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีประวัติศาสตร์เครื่องเรือน เครื่องตก
แต่งภายใน ก็มีวิวัฒนาการดำเนินไปพร้อม ๆ กับเครื่องแต่งกายเหมือนกัน

บรรณานุกรม

1. วิชาศรี สมิทพงษ์ (2525) วิวัฒนาการการแต่งกายสตรี กรุงเทพฯ : พี.เอส.การพิมพ์
2. สุธ (2527) วิวัฒนาการการแต่งกายสตรีในศตวรรษที่ 20 แพรว 5 (109)
3. Boucher, Francois. (1987). 20,000 Yrars of Fashion. Japan : Harry N. Abrams Ltd.
4. Laver, James. (1985). Cooustume dnd Fashion a Concise History. Spain : Arter Graficas Toledo S.D.
5. Arnold, Janet. (1986). Patterns of Fashion 1560-1620. Hongkong : Wyvern Typesetting Ltd.
6. Bradfield, Nancy. (1983). Historical Costumes of England 1066-1968. Great Britain : George G. Harrap and Company Ltd.
7. Bradfield, Nancy. (1983). Costume in Detail 1730-1830. Gerat Britain : J.W.Arrowsmith Ltd.
8. Vitoria and Albert Museum. (1984). Four Hundred Years of Fashion. Italy : New Interlitho Milan